

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminologie

Kriminologické aspekty prostituce

Bakalářská práce

The criminological aspects of prostitution

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Tomáš NAJMAN

AUTORKA PRÁCE

Šárka ZLÁMALOVÁ

PRAHA 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne

Šárka ZLÁMALOVÁ

Poděkování

V první řadě bych chtěla poděkovat vedoucímu mé práce Mgr. Tomáši Najmanovi za jeho rady a připomínky, jeho ochotu a velkou trpělivost a za čas, který si vždy našel, aby mi mohl co nejdříve dát zpětnou vazbu. Dále bych chtěla poděkovat PhDr. Šárce Maun Kratinové za doporučení a inspiraci, jež mi při psaní práce poskytovala, a za čas a energii věnovaný korektuře mé práce. V neposlední řadě bych rovněž chtěla poděkovat mému partnerovi Matouši Kratinovi za motivaci a nikdy nekončící podporu a oporu, jíž mi po celou dobu psaní práce byl.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá kriminologickými aspekty prostituce a je rozdělena do šesti kapitol. V první kapitole přibližuje samotnou prostituci a její historický vývoj. Práce dále pokračuje představením různých forem kriminality, které se s prostitucí pojí a jejich fenomenologie. Následně se věnuje etiologii, pachatelům a obětem této kriminality, kdy jsou všechny tyto části zaměřené především na kuplířství a obchodování s lidmi, dětskou prostituci a násilnou trestnou činnost páchanou na prostitutkách, pro četnost a závažnost těchto druhů kriminality. Poslední kapitola je dedikována kontrole těchto forem kriminality se zaměřením na prevenci sociální, jelikož se jedná o nejúčinnější prevenci v oblasti prostituce a s ní spojené kriminality.

Klíčová slova

Prostituce, kriminalita spojená s prostitucí, obchod s lidmi, kuplířství, komerční zneužívání dětí, sexuální vykořisťování, násilí, sociálně patologický jev

Annotation

This bachelor thesis deals with criminological aspects of prostitution and is divided into six chapters. The first chapter introduces prostitution itself and its historical development. The thesis then proceeds to present various forms of criminality associated with prostitution and their phenomenology. Subsequently, it addresses the etiology, offenders, and victims of this criminality, with all these parts primarily focused on pimping and human trafficking, child prostitution, and violent criminal activities perpetrated against prostitutes, due to the frequency and severity of these types of crimes. The final chapter is dedicated to controlling these forms of criminality, focusing on social prevention, as it is the most effective prevention in the field of prostitution and associated criminality.

Keywords

Prostitution, prostitution-related crime, human trafficking, pimping and pandering, commercial sexual exploitation of children, sexual exploitation, violence, socially pathological phenomena

Obsah

Úvod	7
1 Prostituce	8
1.1 Terminologie.....	8
1.2 Pojem prostituce.....	10
1.3 Důvody pro provozování prostituce	11
1.4 Zkoumání prostituce v kriminologii	13
1.5 Politické přístupy k prostituci	13
1.5.1 Represe.....	14
1.5.2 Reglementace	14
1.5.3 Abolice.....	14
1.6 Historie	15
1.1.1. Mezopotámie.....	15
1.6.1 Antické Řecko.....	17
1.6.2 Antický Řím	18
1.6.3 Období rozmachu křesťanství a středověk.....	20
1.6.4 Novověk	25
1.7 Druhy prostituce	27
1.7.1 Podle věku.....	27
1.7.2 Podle místa	28
1.7.3 Podle pohlaví prostituující osoby	29
1.7.4 Podle sexuální orientace	30
1.7.5 Prostituce přímá a nepřímá	31
2 Kriminalita spojená s prostitucí	32
2.1 Kuplířství	32
2.2 Obchodování s lidmi	35

2.3	Šíření nakažlivé lidské nemoci a ohrožení pohlavní nemocí	40
2.4	Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí a ohrožování výchovy	42
2.5	Dětská prostituce.....	43
2.6	Násilná kriminalita na sexuálních pracovnících	45
3	Etiologie kriminality spojené s prostitucí.....	47
3.1	Kuplířství a obchodování s lidmi	47
3.2	Dětská prostituce.....	48
3.3	Násilná kriminalita na prostitutkách	50
4	Pachatelé kriminality spojené s prostitucí	51
4.1	Pachatelé kuplířství a obchodování s lidmi.....	51
4.2	Pachatelé komerčního zneužívání dětí.....	53
4.3	Pachatelé násilné kriminality na sexuálních pracovnících	57
5	Oběti kriminality spojené s prostitucí.....	58
6	Kontrola kriminality spojené s prostitucí	59
6.1	Represe.....	59
6.2	Prevence	60
6.2.1	Prevence sociální	60
6.2.2	Prevence situační	61
6.2.3	Prevence viktimologická	61
	Závěr	62
	Seznam literatury a použitých zdrojů	63
	Monografie	63
	Zákonná úprava	63
	Elektronické zdroje.....	65
	Seznam grafů	70

Úvod

V dnešní době, kdy sexualizování osob i objektů je naprosto běžné, a často k němu dochází v situacích a způsobem, kdy je to v rozporu s dobrými mravy a bez souhlasu těchto osob, je zajímavé a důležité si přiblížit formu sexualizování osob, ke které dochází těmito osobami dobrovolně, a to ve formě komerčního vztahu.

Prostituce za dobu své existence prošla mnoha změnami a stejně tak i společnost kolem ní. Co se ale nezměnilo, je odsuzování, diskriminace a omezování, se kterými se řada prostitutek musela potýkat během těchto dlouhých čtyř tisíců let. Proč tomu tak ale je? Prostituce je již dlouhodobě považována něco nevhodného, nemorálního a nemravného, kvůli čemuž v rámci historie došlo k mnoha pokusům o její zakázání a vymýcení. Teprve až v nedávné době se lidé začali více soustředit na doprovodné jevy, které mají na společnost i na prostitutky negativní vliv, a stejně tak i na příčiny které za prostitucí a jevy s ní spojenými stojí.

Je podstatné si uvědomit, že prostituce existuje kvůli poptávce po tomto druhu služeb, a dokud bude existovat poptávka, bude i nadále existovat prostituce. Proto je třeba se zaměřit spíše na porozumění tomuto fenoménu a odstranění rizik s ním souvisejících.

V této práci zaměřené na kriminologické aspekty prostituce, se budu zabývat jak prostitucí samotnou, tak kriminalitou s prostitucí spojenou a podstatnými faktory, které oba tyto jevy ovlivňují. Budu se věnovat analýze příčin této kriminality, jejích pachatelů a obětí s cílem nalézt souvislosti mezi těmito jednotlivými fenomény. K tomu budu také užívat komparace dat získaných z odborných publikací a statistik za účelem znázornění těchto souvislostí. V návaznosti na to také nastíním problematiku represe a důležitost prevence se zaměřením na celou společnost při boji s problémy, které kriminalita spojená s prostitucí představuje.

1 Prostituce

1.1 Terminologie

Sexuální práce nemá jednotnou definici. Někteří používají tento výraz jako synonymum pro sexuální průmysl, taktéž označovaný jako sex byznys. V tomto případě je sexuální prací myšleno poskytování sexuálních a erotických služeb různého typu za účelem uspokojení klientů, výměnou za úplatu peněžitého či nepeněžitého charakteru. Řadíme sem kontaktní sexuální práci, jako je například prostituce, ale i nekontaktní formy, u nichž nedochází k pohlavnímu styku, kam patří erotické tance a striptýz, erotické masáže, práce skrze erotické telefonní linky či internetové stránky, platformy a sítě.¹

Na rozdíl od předchozího vymezení, jež vnímá sexuální práci spíše jako pojem nadřazený pro prostituci, někteří užívají tyto dva pojmy významově bez rozdílu. Tato skupina lidí přesto tyto dva pojmy často rozlišuje na základě vnímání společnosti. Prostituce je obvykle chápána jako něco nevhodného, nemorálního a je spojována s kriminalitou. Z tohoto důvodu raději tedy užívají výraz sexuální práce a sexuální pracovník pro osoby, jež tyto služby provozují. Účelem je snaha snížit počet lidí, jež považují tuto formu práce za ponižující. Tento pohled na sexuální pracovníky vede ke stigmatizaci, kvůli čemuž jsou tyto osoby odsuzovány za svou práci a vyřazovány, ať už úmyslně, či nikoliv, ze společnosti. Taktéž se tímto způsobem pokouší šířit myšlenku, že sexuální práce je práce jako každá jiná a neměla by být kriminalizována, jak se v mnoha zemích děje.²

Pro účely tohoto textu bude tedy pojem sexuální práce užíván jako výraz nadřazený nad prostitucí a zároveň bude reflektovat snahu sexuálních pracovníků o destigmatizaci užíváním tohoto výrazu.

¹ ROZKOŠ bez RIZIKA, 2023. Sexbyznys - ROZKOŠ bez RIZIKA [online] [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/sexbyznys/>

² Open society foundations, 2019. Clearing Up Some Myths About Sex Work - Open society foundations [online] [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://www.opensocietyfoundations.org/explainers/understanding-sex-work-open-society>

Sociálně patologický jev je chování nebo jednání jedince či skupiny, jež je společností vnímáno jako závažná porucha, jelikož porušuje sociální nebo trestněprávní normy. Pro tyto jevy je typická hromadnost výskytu takového chování a projevování se charakteristickými znaky pro daný konkrétní sociálně patologický jev. Tyto znaky se obvykle vyskytují při stejných sociálních podmínkách, obdobným způsobem a mají srovnatelné důvody vzniku tohoto chování. Sociálně patologické jevy často samy o sobě nejsou nelegální, ale i přesto je společnost vnímá jako vadné a škodlivé. Jedná se o jevy jako například útěky z domova, prostituce, sebevraždy, užívání, a především nadužívání návykových látek legálních i nelegálních, vandalství, nelátkové závislosti jako například patologické hráčství a rovněž činy jinak trestné, které naplňují skutkové podstaty daných trestných činů, ale jsou páchané dětmi³, a tudíž nesplňují základní znak trestných činů, a to dosažení dostatečného věku pro trestní odpovědnost, jež činí 15 let pro relativní trestnou odpovědnost za provinění, kdy musí být mladistvý dostatečně mravně a rozumově vyspělý⁴, a 18 let pro trestní odpovědnost plnou za trestné činy.⁵

Mravnostní kriminalita je termín označující sexuálně motivovaná jednání, jež společnost netoleruje a jež jsou v rozporu s právními předpisy. Tuto kriminalitu můžeme dělit na dva typy: sexuální trestné činy a dále trestné činy, jež jsou spojené s prostitucí. Sexuální trestné činy pokrývají značnou většinu mravnostní kriminality a jejich značnou část můžeme nalézt v III hlavě z. č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, označené jako „Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti“⁶. Jedná se o jednání, jimiž dochází k ukájení sexuálních potřeb způsobem, který je společností vnímán negativně a je nezákonný, a to z toho důvodu, že forma těchto činů je obvykle donucením nebo proti vůli jiné osoby, obvykle té, na níž si pachatel tímto činem ukájí své sexuální potřeby.

³ ZOUBKOVÁ, Ivana a kol., Kriminologický slovník. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-312-4., s. 164-165

⁴ ČESKO. § 5 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) - znění od 1. 1. 2023.

⁵ ČESKO. § 25 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023

⁶ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol., Kriminologie 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5., s. 298-299

Dále v rámci těchto trestných činů často dochází k sexuálním aktivitám s osobami, jež jsou mladší, než je zákonem stanovená věková hranice pro tyto aktivity, a v důsledku tohoto jednání může dojít u těchto osob k poškození fyzickému, psychickému či poškození jejich mravního vývoje⁷. Mezi tyto trestné činy patří například znásilnění, pohlavní zneužití, soulož mezi příbuznými či činy související s tvorbou a šířením nezákonné pornografie.

Druhým typem – trestnými činy spojenými s prostitucí se rozumí soubor různých trestných činů, jež mohou prostituci provázet, ale ani jeden z nich v České republice neoznačuje samotnou prostituci za protiprávní. Do tohoto typu řadíme kuplířství, obchodování s lidmi, svádění k pohlavnímu styku, prostituci ohrožující mravnostní vývoj dětí, ohrožování výchovy dítěte, šíření nakažlivé lidské nemoci či ohrožení pohlavní nemocí.⁸

1.2 Pojem prostituce

Slovo prostituce vychází z latinského slova *prostituere*, což znamená v překladu „veřejně vystavovat“, z čehož vyplývá, že základem těchto služeb tedy bylo vystavování se a nabízení se⁹. Prostitucí se rozumí kontaktní poskytování služeb sexuálního charakteru za peníze či jinou formu úplaty či z jiných důvodů. Přestože samotné provozování či využívání takových služeb není v České republice nelegální, nahlíží se na prostituci jako na sociálně patologický jev.¹⁰

Hlavními důvody pro negativní vnímání společností jsou rizika, jež s sebou prostituce přináší, a to především sociálního, hygienického, zdravotního a bezpečnostního charakteru. Těmto problémům se ale věnuje právní úprava mravnostních trestných činů, jež jsou s prostitucí spojeny¹¹. I tedy přesto, že

⁷ ZOUBKOVÁ, Ivana a kol., Kriminologický slovník. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-312-4., s. 85

⁸ GRÍVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol., Kriminologie 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5., s. 298-299

⁹ MARKUSOVÁ, Renata, Prostituce – Sociologická encyklopedie [online] [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce>

¹⁰ ZOUBKOVÁ, Ivana a kol., Kriminologický slovník. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-312-4., s. 144

¹¹ GRÍVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol., Kriminologie 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5., s. 310

prostituce sama není trestným činem, zabývá se jí mnoho kriminologů, jelikož s ní úzce souvisejí některé trestné činy jako kuplířství či obchodování s lidmi¹². Tyto trestné činy jsou výrazně v rozporu s jedním z hlavních znaků legální prostituce. Základem poskytování sexuálních služeb jednou fyzickou osobou druhé, a to za účelem sexuálního uspokojení za úplatu, je dobrovolnost. Za splnění těchto podmínek se jedná o prostituci, nikoli o trestný čin.¹³

Prostitucí, která je chápána jako poskytování sexuálních služeb za účelem získání hlavního či doplňkového zdroje příjmů, je obvykle myšlena prostituce ženská, ale existují i jiné druhy prostituce, jako je prostituce mužská, či dokonce dětská. Taktéž se považuje za běžnou jak prostituce heterosexuální, tak prostituce homosexuální.¹⁴

Ženy, jež poskytují sexuální služby touto formou, se nazývají prostitutky, pro muže je užíván termín prostitut. Existuje i genderově neutrální označení prostituuující osoba, či osoba, jež vykonává prostituci. Rovněž se užívají výrazy sexuální pracovnice či pracovník a osoba poskytující sexuální a erotické služby. Pro prostitutky mimoto byly v rámci historie používány i jiné výrazy jako nevěstka, smilnice, metresa, hampejznice, kurtizána či společnice.

1.3 Důvody pro provozování prostituce

Důvodů, proč se některé osoby rozhodnou pro provozování prostituce, je mnoho, ale můžeme se je pokusit rozdělit do tří základních skupin. Faktory, které ovlivňují důvody těchto osob, mohou být například jejich osobnost, rodinné zázemí, finanční a sociální zabezpečení či jejich cíle.¹⁵

¹² TOMÁŠEK, Jan., Úvod do kriminologie. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7380-746-7., s. 12

¹³ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol., Kriminologie 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5., s. 310

¹⁴ MARKUSOVÁ, Renata, Prostituce – Sociologická encyklopedie [online] [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce>

¹⁵ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol., Kriminologie 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5., s. 313

První jsou důvody sociálního charakteru, kam lze zařadit touhu osob, jež neměly vhodný sociální nebo morální základ do života, po jejich uplatnění ve společnosti a možnosti získání obživy. Takové osoby nemají dostatek mravního založení, často nedostatečnou výchovou, či v jejich životě chybí důležití členové rodiny či vzájemné vztahy mezi nimi.

Další důvody mohou být sexuální, kdy zde není nijak důležité finanční zajištění osob, jež prostituci vykonávají, ani jejich blízkých, ale provozují tuto činnost především pro vlastní zábavu a uspokojení. Platbu za své služby vnímají jako něco navíc, co dělá jejich práci nejen příjemnou ale i výnosnou.

Mimo těchto důvodů existují i důvody rozumové, kdy je zde hlavní ekonomická stránka těchto služeb. Osoba, která prostituci provozuje, ji považuje za práci, jíž si lze snadno a za krátký časový úsek vydělat poměrně velké peníze. Mnoho osob takto využívá prostituci k nákupu luxusního zboží a zlepšení kvality svého života.

Poslední skupina se výrazně liší od prvních tří, a to proto, že osoby provozující prostituci z důvodů dříve uvedených ji zvolily dobrovolně, a tudíž provozování takové prostituce bylo legální. Posledním důvodem je tedy donucení jinou osobou, která se tímto jednáním dopouští trestného činu.

Mimo tohoto rozdělení je důležité zmínit, že se velký počet žen uchyluje k prostituci za účelem obstarávání obživy z ekonomických a sociálních důvodů. Ženy se dennodenně potýkají s genderovou nerovností a diskriminací, která se promítá do všech aspektů jejich života. Kvůli předsudkům, mzdové diskriminaci a nestabilnímu pracovnímu trhu ženám mnohdy nezbývá nic jiného než žít v chudobě a v mnoha případech začít s prostitucí ve snaze dosáhnout alespoň částečné ekonomické nezávislosti.¹⁶

¹⁶ NOICHL, Maria, 2023., ZPRÁVA o regulaci prostituce v EU: její přeshraniční důsledky a dopad na genderovou rovnost a práva žen – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0240_CS.html

1.4 Zkoumání prostituce v kriminologii

Mezi prvními, kdo se zabýval prostitucí ve spojitosti s kriminalitou, byl italský vězeňský lékař, Cesare Lombroso (1835-1909). Díky svému zájmu o psychologii, psychiatrii a možné vrozené důvody kriminálního chování se zasloužil o označení „otec pozitivistické psychologie“. Věnoval se především výzkumu pachatelů, kdy hledal spojitosti mezi jejich obličejovými rysy (fyziognomie) či jejich stavbou lebky (frenologie) a jejich psychickými vlastnostmi a schopnostmi, především ve vztahu k jejich kriminálnímu chování. Mimo se také věnoval kriminalitě žen. Jeho hlavními díly jsou *L'umo delinquente* (Rozený zločinec) a *La donna delinquente: la prostituta e la donna normale* (Delikventní žena: prostitutka a žena normální)¹⁷. Tato kniha jako první popisovala ženy ve vztahu ke kriminalitě na základě Lombrosova výzkumu tetování, lebeční stavby a sexuálního chování zločinců a prostitutek na policejních stanicích, ve vězeních a blázincích ve snaze vytvořit ženský kriminální typ. Kniha obsahuje nejen samotný popis chování a úvah za Lombrosovy tvrzeními, jako například že ženy jsou mnohem nebezpečnější a více prohnané, ale také připojil přílohy, seznam pojmů, poznámky a vlastní ilustrace.¹⁸

Cesare Lombroso se také domníval, že ženská prostituce je formou vrozené kriminality ve vztahu k mužům, projevené jako zvláštní deviace, jež vyplývá převážně z biologické a morální méněcennosti ženy vůči muži. Tímto způsobem smýšlela i řada jiných kriminologů a sociologů, kteří prostituci vnímali jako projev podřízenosti žen v rámci naplnění jejich tradiční role.¹⁹

1.5 Politické přístupy k prostituci

Politickým přístupem k prostituci se rozumí, jakým způsobem se staví stát k prostituci z pohledu legislativy. Máme tři možné přístupy, které ale mohou mít různé odchylky či rozdíly v provedení konkrétním státem.

¹⁷ ZOUBKOVÁ, Ivana a kol., Kriminologický slovník. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-312-4., s. 100-101

¹⁸ DukePress., 2004. Criminal Woman, the Prostitute, and the Normal Woman [online] [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://read.dukeupress.edu/books/book/872/Criminal-Woman-the-Prostitute-and-the-Normal-Woman>

¹⁹ MARKUSOVÁ, Renata, Prostituce – Sociologická encyklopedie [online] [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce>

1.5.1 Represe

Represe je přístup, který provozování prostituce kriminalizuje. Tedy provádění sexuálních služeb prostitutkou či prostitutem je v zemích s tímto přístupem protizákonné. Existují různé formy represe podle toho, co se považuje za nelegální a kdo je v důsledku toho trestně stíhán. V některých zemích se dopouští prostituující osoba protizákonného jednání tím, že nabízí a provozuje sexuální činnosti. V jiných zemích se zase samotná prostituující osoba nedopouští ničeho nelegálního, ale naopak klient, jenž těchto služeb využívá, se tímto dopouští trestného činu. Jinde je nelegální jak samotné nabízení, tak i využívání těchto služeb, což znamená, že jak prostituující osoba, tak její klient mohou být trestně stíháni.²⁰

1.5.2 Reglementace

Dalo by se říci, že opakem represe je reglementace, která spočívá v úřední úpravě a doзору, jak vyplývá z francouzského významu tohoto slova. Jinými slovy je v tomto případě prostituce zcela legální, ale je právně upravena, a může být provozována pouze v zákonných mezích a za dodržování stanovených podmínek, jinak by došlo k porušení daného právního předpisu.²¹

1.5.3 Abolice

Posledním přístupem je abolice, kdy samotná prostituce není nijak právně upravena a zákon řeší pouze určitá jednání, která s prostitucí souvisejí, jako je například kuplířství, obchodování s lidmi či prostituce ohrožující mravní vývoj dětí. Abolice se tedy velmi výrazně liší od represe i reglementace, jelikož prostituci nijak nekriminalizuje, ale ani jí nedává žádný právní rámec, podle něž by mohla být provozována. V tomto případě se dá říci, že se jedná o tzv. právní vakuum. V současnosti je aboliční přístup uplatňován i v České republice.²²

²⁰ GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol., Kriminologie 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5., s. 310

²¹ ZOUBKOVÁ, Ivana a kol., Kriminologický slovník. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-312-4., s. 145

²² GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol., Kriminologie 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5., s. 310

1.6 Historie

Když odhlédneme od moderní definice prostituce, kdy dochází k výměně sexuálních služeb za obvykle peněžitou úplatu, a to z ekonomických důvodů, a zaměříme se na prostituci jako „nejstarší řemeslo“, setkáme se s docela jinou formou služeb. Kvůli odchylkám od tohoto vymezení, tato forma mnohdy není považována za prostituci, ale jakousi její obdobu²³. Hlavním důvodem je především nereflektování tehdejších sociálních uspořádání rodiny a společnosti, tedy prostituce, jakou máme dnes, a prostituce v minulosti jsou velmi rozdílné a je těžké určit, zda by činnost obdobná dnešnímu pojetí prostituce byla vůbec dříve označována za prostituci vzhledem k tehdejší nedostatečné definici a odlišnému způsobu života.²⁴

První zmínka o prostituci vůbec, a to provozované kněžkou, je v mezopotamském eposu o Gilgamešovi napsaném na počátku třetího tisíciletí př. n. l. V díle chrámová kněžka z Uruku se po sedm dní věnuje Enkiduovi, polozvířecímu budoucímu příteli poloboha Gilgameše, který se učí něžností, lásce, a dokonce i slušnému chování, aby se z tohoto barbara stal civilizovaný člověk. Tato část díla poukazuje na tehdejší důležitost kněžek a jejich služeb, jež v chrámech poskytovaly.²⁵

První zmínku o zřízení legální prostituce máme z roku 530 př. n. l., kdy athénský státník Solon založil první státní veřejný dům za účelem ochrany žen a dívek před mnoha hrozbami včetně kuplířství, jež ve svých zákonech taktéž upravil.²⁶

1.1.1. Mezopotámie

Ve starověku se jednalo o prostituci náboženskou, která měla často rituální charakter a byla vykonávána v chrámech jako součást služby bohům těchto

²³ MARKUSOVÁ, Renata, Prostituce – Sociologická encyklopedie [online] [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce>

²⁴ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 12

²⁵ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8., s.97-98

²⁶ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 14

chrámů v Sumeru, Babylonii a Asýrii. Kněžky sloužící v těchto chrámech měly zajistit přízeň bohů, a tím dobrou úrodu a plodnost. Ta byla zajišťována mnoha dary od mužů, jež přicházeli do těchto chrámů a výměnou za darované peníze, dobytek a jiné zdroje kněžky s těmito muži kopulovaly jako součást rituálu.²⁷

Prostituce náboženská tedy byla velmi běžná, a dokonce v Babylonii existoval zákon tzv. „posvátné prostituce“, podle nějž měla každá domorodá žena jednou za život vycestovat do Venušina chrámu a tam se nabídnout prvnímu cizinci, jenž jí daruje za tuto službu peníz. Poté se měla z chrámu vrátit domů a věnovat se rodinnému životu a být věrná svému muži. Tato „tradice“ se následně rozšířila i do jiných zemí a kontinentů jako Afrika či Asie, kde dokonce přetrvávají pozůstatky kultů Adonise a Venuše, pro něž byla posvátná prostituce provozována, v tamní kultuře dodnes.²⁸

Mimo prostituce náboženské byla v Babylonii taktéž velmi četná prostituce pouliční, kdy se ženy nabízely na ulicích a před chrámy. Tato prostituce ale byla ve srovnání s náboženskou méně častá a taktéž ve společnosti méně oblíbená. Ženy provozující tuto prostituci byly považovány za osoby se sníženou ctí a měly výrazně menší práva ve srovnání s kněžkami v chrámech, jež vykonávaly prostituci rituální. Také ještě existoval institut „dlužního otroctví“, kdy dlužící ženy přicházely do chrámů si svůj dluh odpracovat službou bohům, ale kvůli tomu měly výrazně nižší postavení oproti běžným kněžkám.²⁹

Prostituce pohostinná je dalším druhem neoficiální prostituce, jež byla provozována napříč všemi kulturami a zeměmi ve starověku. Spočívala v tom, že host se svým vstupem do domu stal osobou rovnou členu rodiny či otci této rodiny, a tudíž tento host měl nárok na všechny projevy pohostinnosti, včetně propůjčení vlastní ženy či dcery majitelem domu. Mezi Féničany dokonce

²⁷ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.145

²⁸ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 12-13

²⁹ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.146

nejvyšším znakem pohostinnosti, bylo darování panenství své dcery. Svě děti k prostituci propůjčovali i Egypťané či Peršané, a to nejen z pohostinnosti ale i z kulturních, obřadních či ekonomických důvodů.³⁰

1.6.1 Antické Řecko

Jak již bylo zmíněno, první legalizace prostituce nastala v Řecku, a to zásluhou athénskému státníka Solóna, jenž v 6. století př. n. l. provedl reformu prostituce, díky níž prostituce začala spadat pod státní kontrolu, a Solón si tak získal označení „otce pornografického průmyslu“. Oddělil prostituci od posvátné prostituce v chrámech a přeměnil ji na pouhou zábavu a způsob ukojení touhy. Takto začaly Athény pomocí prostituce vydělávat a Solón nechal vybudovat komplex budov určených k provozování prostituce, jež byl později nazván „porneia“, což v překladu znamená, „dům, do něhož vstupuje člověk nahý“. Athény díky těmto krokům nabývaly na popularitě a návštěvnosti za účelem využití těchto domů.

V antickém Řecku existovalo několik různých druhů prostituce, kdy nevěstky měly různé postavení především na základě jejich sociálních schopností a vzdělání. Nejvyšší postavení měly hetéry, ženy, které ovládaly umění zpěvu, tance a hudby a zároveň byly vzdělané v mnoha oblastech od filozofie, přes literaturu, po rétoriku. Díky těmto schopnostem byly oblíbenými společníci Řeků z vyšších vrstev, kteří si jejich služby mohli dovolit.³¹

Dalšími, s menším společenským postavením, byly auletridy. Taktéž obvykle ovládaly nějakou formu umění, jíž bavily a lákaly své klienty. Sice nebyly příslušnicemi vyšší společnosti jako hetéry, ale i ony se často objevovaly na veřejnosti, a to především na oslavách.

Nejnižší postavené prostitutky byly zvány deikritidy. Toto označení znamená

³⁰ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 13-14

³¹ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.147-149

„výstavní dívky“, což bylo odvozeno od jejich způsobu nabídky sexuálních služeb. Obvykle pracovaly ve veřejných domech, kde z oken a dveří vábily potencionální zákazníci. Na to ale pohlížela společnost silně negativně a deikritidy odsuzovala. Obecně kvůli tomu a chudobě, žily ne docela šťastný život. Bohužel se ale jednalo o otrokyně či ženy, jež neměly štěstí v životě, a narozdíl od hetér se jim nepodařilo díky svým schopnostem navýšit své postavení.

Mimo ženské prostituce byla v Řecku provozována i prostituce mužská, již nabízeli tzv. hetairekos, otroci, kteří si těmito službami přivydělávali.³²

1.6.2 Antický Řím

Stejně jako v antickém Řecku, i v Římě byla prostituce velmi běžná. Dokonce římský mistr rétoriky Cicero ji v jednom ze svých proslovů označil za zákonné privilegium a byl za toto prohlášení odměněn velkým potleskem. Prostituce byla v hlavním městě Římské říše zcela zdarma jako součást zábavy, jež byla spolu s potravou přislíbena chudým občanům města za jejich hlasy v senátu. Toto právo na bezplatný sex bylo občanům zajištěno formou nevěstinců zřízených a hrazených městem, ale bylo možné je uplatnit i v lázních či někdy i v cirku. Tato neplacená prostituce však měla svá úskalí, a to především nižší úroveň a kvalitu služeb, které navíc byly často vykonávány velmi veřejně. Z těchto důvodů byla řadou majetnějších občanů vyhledávaná i prostituce placená, jež přislbovala lepší služby než v nevěstincích bezplatných.³³

Nevěstince v Římě byly nazývány lupanaria, což je označení odvozené od latinského výrazu pro vlka *lupus*. Důvodem pro tento název je jedna z verzí legendy o založení Říma. Totiž dvojčata Romulus a Remus, jež v tomto mýtu vystupují, byla podle příběhu jako malá odchována vlčicí. V této verzi se však nejedná o reálného vlka, ale manželku pastýře, který tato dvojčata našel. Děti

³² VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 14-16

³³ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.150-151

přivedl své ženě Larentii a společně se o ně starali. Larentie nejenže o děti pečovala, ale i přispívala v domácnosti finančně penězi, jež si vydělala prostitucí. Jako nevěstka byla velmi oblíbená a měla velký počet zákazníků, čímž si vysloužila přezdívku vlčice. Později si z velkého obnosu peněz, které vydělala, koupila jeden z kopců poblíž, zvaný Palatinus. Tento kopec se poté stal základem města Říma.³⁴

Lupanaria se dříve tradičně stavěla před hradbami města, jelikož prostitutky měly zákaz vstupu do Říma. To se ale v průběhu času změnilo, a s tím i postavení prostitutek ve společnosti. Mimo těchto nevěstinců se v Římě daly nalézt i malé stánky, jež byly nazývány fornices, z nichž vedla do ulice otevřená místnost, a z ní prostitutky lákaly své zákazníky dovnitř. Dále byla využívána volná prostranství zvaná stabula, jež si mohli občané Říma pronajmout a konat zde orgie, a to i s dívkami, které si bylo možné k tomu pronajmout též.³⁵

Existovala i možnost objednání si prostitutek, a to ať sobě či jinému, když měl někdo zájem o ovlivnění římských státníků a využil prostituci jako formu korupce³⁶. Tyto ženy se zpravidla daly nalézt sedící na nosítkách obvykle na jednom místě, kde se ukazovaly polonahé, zahalené pouze závoji, a nabízely své služby pokřikem oplzlostí. Po objednání byla žena odnesena na nosítkách, na nichž seděla, na místo výkonu služby či se domluvila na schůzce s klientem. Tyto prostitutky byly často výše postavené elegantní ženy. Vůbec nebylo neobvyklé, že se prostituci věnovaly i urozené, vysoce postavené či vdané ženy, které si takto pouze přivydělávaly.³⁷

Přestože byla homosexualita nevíтанá, a dokonce byla v některých městech zavedena pro prostitutky nařízení veřejně se odhalovat a vystavovat před muži

³⁴ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 16

³⁵ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.151

³⁶ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 17

³⁷ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.15-1521

ve snaze ji odstranit, mužská prostituce byla velmi běžná. Poptávka po mužské prostituci byla v tehdejší společnosti stejná jako po prostituci ženské, a proto začala mužská prostituce velmi vzrůstat. Hlavním důvodem zájmu o mužskou homosexuální prostituci bylo především zjištění mužů, že muži často díky svým zkušenostem a znalostem vlastního těla lépe vědí, jak zacházet se svým klientem. To se vztahovalo především na orální sex. Rovněž se rozšířil zájem o pasivní anální sex. Kromě oblíbenosti homosexuální prostituce z těchto důvodů, muži provozovali i prostituci heterosexuální, kdy dělali společnost výše postaveným ženám.³⁸

1.6.3 Období rozmachu křesťanství a středověk

Období rozvoje křesťanství začíná roku 313 n. l., když císař Konstantin přijal křesťanskou víru a zároveň nastalo i období rozvoje prostituce a ochrany osob, jež ji provozují. Císař Konstantin vydal zákony, které měly zajistit bezpečí prostitutek a prostitutů provozujících tuto činnost, a násilí na nich mělo být trestáno stejně, jako se trestalo násilí na počestných občanech. Dalším císařem, který se věnoval legislativě související s prostitucí, byl císař Justinián se svou manželkou Theodorou, která se dříve živila jako erotická herečka a prostitutka. Císař Justinián zrušil zákon, který zakazoval manželství mezi senátorem a prostitutkou či herečkou s odůvodněním, že se mají hříchy odpouštět, a následně se oženil Theodorou, jež se s ním podílela na vládě a sama se stala první sociální reformátorkou a snažila se o zlepšení životní úrovně všech žen, bez ohledu na jejich majetkové poměry a způsob obživy. Věnovala se péči o chudé ženy a založila ústav, v němž se ženy mohly ukrýt a být v bezpečí. Rovněž se zasadila o prosazení zákazu provozu prostituce nezletilými, takže nevěstince již nesměly zaměstnávat děti k nabídce a výkonu svých služeb.³⁹

Prostituce tedy v Byzanci, východní části bývalé Římské říše, vzkvétala nadále, stejně jako za dob existence této říše. Během rozvoje křesťanství docházelo

³⁸ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 17

³⁹ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.153-154

zároveň i k rozvoji promiskuity a sexuální svobody⁴⁰. Mezitím západní část bývalé Římské říše měla kvůli válkám s Germány nasměrováno spíše k úpadku. Jediný rozvoj se dal zaznamenat pouze ve vojenské síle tehdejších království během období rozvrátů a v církevní moci, která rostla v pozadí veškerého zmatku. Ta si díky tomu začala výrazně prosazovat svá pravidla, jež se opírala o křesťanskou víru. Například začala utlačovat už již tak slabé postavení žen ve společnosti, a to i v případě, kdy ženy chtěly rovnoprávné náboženské postavení. Hlavní a jediné slovo měli v tomto náboženství muži, ženy měly pouze druhořadé postavení, a tak tomu zůstalo po celou dobu. To platilo jak pro ctnostné ženy, tak i pro ostatní, nemajetné ženy a samozřejmě i pro prostitutky, které byly za svůj způsob obživy odsuzovány, přestože byly hojně využívány jak běžnou společností, tak církví. Nejenže přes veškeré kázání o cudnosti a odříkání za současného prosazování myšlenek, že nemanželský sex, také označovaný jako smilstvo, je silně nežádoucí, prostituci církev nejen trpěla, ale dokonce ji podporovala. Tento pokrytecký přístup se pokusil popsat ve 13. století tehdejší učenec Tomáš Akvinský myšlenkou, že je prostituce pro společnost potřebná: „*S prostitucí ve městech je to stejné jako s toaletami v palácích. Jsou nepříjemné, ale jestliže je člověk odstraní, rozšíří se zápach a hniloba.*“⁴¹

Bez prostituce, tedy způsobu, jak ukojit své sexuální touhy, by se velká řada mužů uchýlovala ke smilstvu s lépe postavenými ženami, což bylo v rozporu s křesťanským kázáním, a proto církev vnímala prostituci jako nutné zlo. Prostituci využívali běžní nemajetní svobodní muži a čeledíni, jenže nebyli jediní. V období válek byly prostitutky často navštěvovány vojáky, což zvedalo jejich morálku, a to prospívalo společnosti vítězstvími v bitvách. Taktéž i řada duchovních využívala služeb prostitutek, a to obzvláště po vyhlášení celibátu, jelikož potřebovali nějak naplnit své potřeby bez uvázání se k ženě manželstvím. Díky tomu nakonec i přes počáteční kritiku prostituce a její přehlížení nastalo

⁴⁰ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 17

⁴¹ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.154-156

období velkého rozvoje prostituce, období promiskuity bez morálky. Přes kázání církve o odříkání sexu před uzavřením manželství všichni využívali služeb prostitutek. Jednalo se o takové veřejné tajemství. Narůstal počet veřejných domů, aby bylo možné se nabídkou vyrovnat poptávce. Tyto domy se postupně začaly označovat jako bordely, a to shodně ve všech jazycích – ve Francii *borde*, v Itálii *bordello*, v Sasku *borda* a v Anglii *brothel*. Postupně se nad těmito veřejnými domy zavedl veřejný dozor. Mimo to byla velká část těchto domů vlastněná církví, takže nejenže ji duchovní využívali, ale prostituci dokonce často i zřizovali a čerpali z ní příjmy.⁴²

Příjmy z těchto služeb pak byly využívány hlavně na stavby a opravy chrámů. Například církev v Anglii dostala v roce 1161 od krále Jindřicha II. výsadu, díky níž měla církev dostávat veškeré finance vydělané provozem prostituce a využívat je na budování nových chrámů. Tedy církev přes její kritiku využívala služeb nevěstinců hned několika způsoby. A obdobně tomu tak bylo i v českých zemích. I zde někteří duchovní spravovali nevěstince, a to dokonce poblíž svého domu, či přímo v něm. Část výdělku si ponechávali a další část byla vyplácena obci ve formě poplatků za provoz těchto veřejných domů, v Praze v této době označovaných jako „hampejzy“. Ale ne všechny nevěstince byly spravované duchovními, nýbrž většina byla vlastněna ženami. Ty si obvykle držely prostitutky pod kontrolou půjčováním peněz s velmi vysokým úrokem a donucením slíbit, že pro ně budou pracovat, dokud svůj dluh nesplatí, jinak budou přísně potrestány. Tento způsob, jak si prostitutky zavázat, byl velmi účinný, jelikož se většinou jednalo o dívky z chudých rodin, jež neměly na věno, a proto se nemohly provdat, což znamenalo, že budou muset dále žít v chudobě. Tyto svobodné ženy neměly mnoho možností – buď zůstat s rodinou, vstoupit do kláštera, nebo si vydělávat prostitucí. Není tedy překvapující, že se velká část těchto žen rozhodla pro tuto volbu, jež jim do jisté míry zajišťovala svobodu a možnost si vydělávat nemalé peníze. Na úkor toho se ale musely podrobit právům obcí, v nichž sexuální služby nabízely. Například musely nosit šlojíře, středověké pokrývky ve formě závoje obdélníkového tvaru, které měly žlutou barvu, aby bylo

⁴² VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 18

možné odlišit prostitutky od běžných počestných žen. Zároveň ale tato práva měla prostitutky do určité míry chránit před násilím, bohužel bez žádného trestu pro násilníka, protože se spoléhalo na trest boží za hříchy občanů, jež se tohoto násilí dopustili.⁴³

Nejen v českých městech, ale snad v každém větším evropském městě, se po 13. století zavedl veřejný dozor nad prostitucí zřízený obcí. Města si určovala vlastní pravidla, podle nichž prostituce mohla být provozována, a vymáhala jejich dodržování. Často byla tato pravidla v různých městech velmi obdobná.⁴⁴

Například ve Francii bylo na prostituci tvrdě dohlíženo, jelikož tamní pravidla byla velmi přísná. Základem byly pravidelné a důkladné hygienické návyky nevěstek, jež musely být prováděné předepsaným způsobem. Většina povinností stanovených těmito pravidly ale byly především pro majitelky nevěstinců. Nařizovala, jakým způsobem mají a mohou své nevěstince spravovat, kdo v nich smí pracovat, jakým způsobem a kdo je smí navštěvovat. Takže majitelky si všechny tyto záležitosti musely pečlivě hlídat. Do nevěstinců měli povolen vstup muži ve věku 16 let a více, ale nesmělo se jednat o Židy a muslimy. Věkový limit taktéž existoval i pro prostitutky. Majitelky směly zaměstnávat pouze dívky, které byly starší 13 let. Tyto dívky pak i nadále musely kontrolovat, a to i během poskytování sexuálních služeb, skrze malý otvor vyvrtaný ve zdi pokoje. Prostitutky totiž směly provozovat své služby pouze jedním určeným způsobem a veškeré ostatní byly zakázány. Jednalo se o pohlavní styk mezi mužem a ženou, kdy žena leží na zádech a muž je nad ní, tedy v misionářské poloze, jak ji dnes označujeme. Veškeré ostatní polohy, způsoby a praktiky byly zakázány. Mnoho mužů však tyto způsoby i přes jejich zákaz vyhledávalo a navštěvovalo prostitutky, jež nenabízely své sexuální služby v nevěstincích, ale ve svých domovech, jelikož byly mnohem hůře kontrolovány, zda dodržují stanovená pravidla. Díky tomu mohly tyto prostitutky tajně nabízet i mimo běžného

⁴³ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8. s.156-158

⁴⁴ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 18

pohlavního styku zakázané praktiky jako například orální sex a další. Aby se vzdálily dohledu dozorujících úředníků ještě více a měly větší svobodu při provozování svých služeb, mnoho prostitutek se provdalo, i když se fakticky nejednalo o reálné manželství, nýbrž pouze o snahu zakrýt skutečnost, že tyto ženy žily samy a živily se tímto způsobem.⁴⁵

Ne ale všechna manželství s prostitutkou vznikla z těchto důvodů. Po vydání dekretu papežem Inocencem III., žijícím na přelomu 12. a 13. století, církev mírně změnila přístup k prostitutkám a snažila se jim být nápomocná v jejich nápravě. Přijímala kající se prostitutky do klášterů a vedla je k řádnému životu. Po tomto papežově prohlášení se tedy zvýšil i počet uzavřených manželství s kajícími se prostitutkami, jelikož díky církvi i společnost částečně změnila názor na prostitutky, jež se rozhodly pro vlastní nápravu. I přesto s odstupem času odpor společnosti k prostitutkám stále rostl, což se začalo projevovat i různými formami násilí v pozdním středověku. Kvůli nedostatku ochrany byly prostitutky vystavovány zlovůli lidí, kteří jim chtěli ublížit. Útoky a skupinová znásilnění nebyla neobvyklá.⁴⁶

České země ani v tomto případě nebyly výjimkou, jelikož i zde se část společnosti, v čele s Janem Husem, obrátila proti prostituci a chtěla ji vymýtit. Hus nabádal lid, aby tyto „kněžské ženy“, jak je nazýval, byly vyhnány z nevěstinců a měst. Jeho stoupenci během 15. a 16. století tlačili na společnost a na církev, aby byla prostituce zakázána a společnost byla od tohoto hříchu očištěna. Církev oponovala, stejně jako v minulosti, že zakázání prostituce by naopak vedlo k ještě většímu hřešení, jelikož by se všichni začali dopouštět smilstva. Prostituce v důsledku toho v některých městech vzkvétala a v jiných byla tvrdě trestána. V jiných městech jim dovolili vykonávat své služby, ale jedině pokud budou platit daně. Nevěstkám se v důsledku toho na určitých místech velmi dařilo a jinde se raději ukrývaly či tajily, že se živí prostitucí.⁴⁷

⁴⁵ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.164-165

⁴⁶ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 19

⁴⁷ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019.

I v jiných zemích byl přístup k prostituci velmi proměnlivý, podle okolností a období v jakém tehdejší lidé žili. Například po vypuknutí epidemie syfilis v 15. století došlo k velkému poklesu prostituce, jednak kvůli obavám obyvatel, ale především kvůli uzavření nevěstinců⁴⁸. Syfilis ale nebyla jediná nemoc, která vzbudila v lidech strach a vedla k extrémním způsobům řešení těchto problémů. Během morových epidemií v 16. století se společnost začala uchýlovat k násilí, doufajíc, že vymýcení hříšných lidí je zachráněním před božím trestem ve formě morových ran. Proto byly prostitutky společně s jinými lidmi, jež ve společnosti měli špatné postavení jako lichváři či Židé, pronásledovány davy a páleny, topeny, bičovány, či jinak trestány za jejich hříšný způsob života. Poté, když měl dav pocit, že si svými činy opětovně naklonil vůli boží, život se vrátil do normálu a prostitutky i nadále vykonávaly sexuální služby, jak tomu bylo dříve. Společnost pak následně prostitutky tolerovala jako obvykle, a dokonce v Paříži se nevěstky občas účastnily i slavností, což znamená, že i pro ně existovaly světlé chvíle. Během těchto slavností se konaly pro ženy závody v běhu, skoku a soutěže v míčových hrách, ale jelikož toto nebyly aktivity, kterých by se mohly a chtěly účastnit početné ženy, najímala městská rada jako sportovkyně nevěstky a taktéž je motivovala vysokou finanční odměnou za výhry. Mimo této motivace se spousta prostitutek účastnila, aby využila těchto aktivit k vlastní propagaci, kdy se předváděla při fyzických aktivitách, a to často spoře oděna či naprosto nahá. Díky těmto slavnostem zachyceným v písemných záznamech z 15. století můžeme říci, že prvními sportovkyněmi byly pravděpodobně prostitutky.⁴⁹

1.6.4 Novověk

Během 17. a 18. století v období renesance prostituce opět přestala být silně odsuzována, a dokonce díky kurtizánám, vzdělaným a umělecky nadaným draze prodávajícím ženám, se dokonce mírně zlepšilo postavení některých prostitutek ve společnosti. Rovněž v tomto období došlo k nárůstu dětské prostituce, kdy

ISBN 978-80-243-9103-8.. s.159-165

⁴⁸ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 19

⁴⁹ VONDRUŠKA, Vlastimil. Intimní historie: od antiky po baroko. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.. s.165

své služby nabízely jak mladé dívky, tak i chlapci, a to už od věku 9 let. S tímto jevem se pojilo i kuplířství rodičů, kteří své děti využívali jednak k prostituci a někteří i k vydírání klientů, kterým byl později sdělen věk dětí, jež jim sexuální služby poskytl. Tak tomu zůstalo ve spoustě velkých měst až do přelomu 19. a 20. století. I přes rozvoj prostituce v tomto období, existovala hnutí, jež byla proti prostituci především kvůli hrozícímu přenosu pohlavních chorob. Z tohoto důvodu se postupně začala upravovat prostituce v legislativě jednotlivých zemí a roku 1852 byl zásluhou Marie Terezie v rakouské monarchii přijat první reglementační zákon v Evropě, který přenesl dohled nad prostitutkami na obce, dozor nad dodržováním zákonů postihujících nelegální prostituci přenechal policii, dále vyžadoval od prostitutek zdravotní kontroly se zdravotními knížkami a taktéž byla vytvořena evidence prostitutek pro snazší kontrolu. Reglementaci vystřídala abolice, když 11. července 1922 byl díky Tomáši Garrigue Masarykovi schválen zákon „O potírání pohlavních nemocí“. Jednalo se o první aboliční zákon v Evropě a jeho účelem byla emancipace žen a vymýcení prostituce, jelikož tato byla považována za hřích a zlo. Tímto zákonem byla zakázána prostituce v nevěstincích, kvůli čemuž došlo naopak k rozvoji prostituce pouliční a rovněž jejímu přesunu do barů a jiných veřejných zábavních podniků. V této době se stát rovněž zaměřil i na prevenci prostituce mravní a sexuální výchovou. I přes tyto snahy ale došlo spíše k nárůstu prostituce, než jejímu umírnění a rovněž k nárůstu počtu osob nakažených pohlavními chorobami jako například syfilis.⁵⁰

Po 2. světové válce i nadále docházelo k růstu míry prostituce, která se zároveň přizpůsobovala nové době, myšlenkám a technologiím. V souvislosti s tím i narůstala i kriminalita spojená s prostitutkami. Proto 2. února 1949 přijalo valné shromáždění Organizace spojených národů „Konvenci o boji proti zneužívání lidských bytostí a vykořisťování bližního prostitutkami“. Zároveň v Československé republice byl roku 1950 přijat trestní zákon správní, z něž se dal za vykonávání prostituce uložit přestupek proti mravnosti. Rovněž trestní zákon ze stejného roku byl v roce 1961 novelizován a přibyl do něj mimo jiné § 188a „příživnictví“,

⁵⁰ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 19-22

podle něž se dala prostituce stíhat jako vyhýbání se poctivé práci a výkonu nekalého živobytí⁵¹. Poté, především díky emancipaci žen a novým možnostem ochranných pomůcek a potratů, byla prostituce na ústupu, jelikož již nebyla tak potřeba jako dříve a nahradil ji běžný sex bez stigmatizace. V 70. letech 20. století došlo zase k návratu k využívání prodejných sexuálních služeb, kdy ale začalo docházet k častému užívání násilí, a to jak běžnými lidmi, tak policií, kvůli čemuž začala vznikat odborová sdružení prostitutek bojující za svá práva, dekriminizaci a ochranu. S nárůstem prostituce a možnostem cestování osob, jež ji vykonávají, došlo ke konci 20. století i k nárůstu obchodu s lidmi, především se ženami s úmyslem jejich užití v sexuálním průmyslu.⁵²

1.7 Druhy prostituce

1.7.1 Podle věku

Přestože prostituce je běžně provozována dospělými osobami, dochází i k případům, kdy osoba, jež nabízí sexuální služby nelegálně, dosud nedosáhla požadovaného věku. Zákonnou minimální věkovou hranicí pro pohlavní styk je 15 let, ale v některých případech, jako například u trestného činu svádění k pohlavnímu styku, může být trestné mít pohlavní styk s osobou mladší 18 let, jelikož podle trestního zákoníku se za dítě považuje i osoba mladší 18 let.⁵³ V těchto případech je však za daný trestný čin v souvislosti s prostitucí dítěte trestně odpovědná pouze dospělá osoba a dítě zde nemá žádnou trestní odpovědnost, nýbrž je zde obětí tohoto trestného činu. To platí ve všech případech včetně těch, kdy dítě provozovalo sexuální služby dobrovolně nebo za úplatu, jak je i popsáno § 203 trestního zákoníku zvaném beztrestnost dítěte: *„Dítě, které žádá nebo přijme za pohlavní styk s ním, své pohlavní sebeukájení, obnažování nebo jiné srovnatelné chování úplatu nebo jinou výhodu či prospěch, není pro takový čin trestné...“*⁵⁴

⁵¹ ČESKO. § 188a odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestní zákon - znění od 30. 12. 1957.

⁵² VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 22-24

⁵³ ČESKO. § 126 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

⁵⁴ ČESKO. § 203 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

Někdy provozuje prostituci dobrovolně, jindy dochází nabídce pohlavního styku po oslovení jinou osobou za úplatu a jindy dochází k nucení do prostituce jinými osobami, někdy i těmi, na nichž je ono dítě závislé. Úplata za prostituci poté je dána buď samotnému dítěti, nebo osobě, jež sexuální služby dítěte zprostředkovala jinému. Forma nepeněžitě úplaty dítěti je různá, ovlivněna obvykle potřebami dítěte a jeho zázemím. Může se jednat o životní potřeby, jako je jídlo či místo k přespaní, ale zároveň i o sliby, výhody a předměty, jimiž se dá získat přízeň běžného dítěte, jako jsou výlety, hračky či elektronika. Mimo to některé děti vykonávají prostituci výměnou za omamné a psychotropní látky. Tato úplata se různí podle věku dítěte, jež prostituci provozuje. U dívek se odhaduje, že se k prostituci dostávají mezi 11 a 17 lety a u chlapců, především v případě homosexuální prostituce, to někdy dokonce bývá už 9 let.⁵⁵

V případě prostituce dětské dochází k tzv. komerčnímu zneužívání dětí, tedy jednání spočívajícím ve využívání dítěte k sexuálním účelům, a to za úplatu peněžitou či nepeněžitou. Toto vykořisťování dětí probíhá díky zákazníkovi, prostředníkovi, agentovi nebo jiné osobě, jež užívá děti v sexuálním průmyslu. Existují tři formy, jimiž může docházet ke komerčnímu zneužívání dětí, a těmi jsou dětská prostituce, dětská pornografie a obchod s dětmi v sexuálním průmyslu. Pod tento jev spadá mnoho různých trestných činů, jimiž dochází k porušení základních lidských práv a svobod těchto dětí.⁵⁶

1.7.2 Podle místa

Prostituci lze také dělit podle místa, kde je vykonávána či nabízena. To může probíhat ve vnitřních prostorech soukromých i veřejných, na vnějších prostranstvích, ale také lze prostituci nabízet a konzumovat i online přes webové stránky.⁵⁷

⁵⁵ MILFAIT, René, 2015. Prostituce dětí a dětská pornografie – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-7]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/prostituce-deti-detska-pornografie>

⁵⁶ MILFAIT, René. Co je komerční sexuální zneužívání dětí a dospívajících – Šance dětem [online] [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/co-je-komerčni-sexualni-zneuzivani-deti-dospivajicich>

⁵⁷ ROZKOŠ bez RIZIKA, 2023. Formy poskytování sexuálních služeb - ROZKOŠ bez RIZIKA [online] [cit. 2024-02-14]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/sexbyznys/#formysb>

Mezi prostituci nabízenou ve vnitřních prostorách můžeme zařadit prostituci klubovou, jež probíhá v erotických klubech, strip barech a ve veřejných domech. Dále sem spadá prostituce tzv. privátní, která je poskytována ve vlastních či pronajatých bytech a domech.⁵⁸

Venkovní prostituce je nabízena na veřejných prostranstvích, jako jsou benzinové pumpy, okraje silnic a ulic, na nádražích a dalších lokalitách, jako například náměstích, kde se dá nalézt poptávka po sexuálních službách. Tyto služby obvykle jsou pak následně provozovány v osobních automobilech klientů či jiných místech jako jsou tzv. „hodinové hotely“, jež jsou k takovým aktivitám určeny.

Eskortní služby jsou zvláštní druh prostituce, kdy nepřichází klient za osobou, jež prostituci provozuje, ale naopak. Tato osoba se setká s klientem v prostorech jím vybraných, a to většinou v bytě či v domě klienta.⁵⁹

1.7.3 Podle pohlaví prostituující osoby

Prostituce může být provozována jak ženou, tak mužem, ale jelikož ženská prostituce je velmi běžná, a tudíž se při tématu prostituce rovnou myslí ženská prostituce, tak i celá tato práce se převážně věnuje ženské prostituci. Proto tedy tato podkapitola je určena pouze prostituci mužské a jejím zvláštnostem.

Jak již bylo řečeno, prostituce je obvykle vykonávána ženami, ale to neznamena, že muži, jež provozují prostituci a jiné sexuální služby neexistují. Obvykle se jedná o muže mladší, jelikož, jak je tomu u všech služeb, nabídku určuje poptávka. Je velice časté, že se k prostituci dostávají ve velmi nízkém věku ve formě prostituce dětské, a pak v ní dále pokračují v dospělosti. Může se jednat o prostituci heterosexuální, ale mnohem častější je forma homosexuální, kdy ale není neobvyklé, že sexuální orientace chlapců a mužů je heterosexuální

⁵⁸ GRÍVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol., Kriminologie 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5., s. 311-312

⁵⁹ ROZKOŠ bez RIZIKA, 2023. Formy poskytování sexuálních služeb - ROZKOŠ bez RIZIKA [online] [cit. 2024-02-14]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/sexbyznys/#formysb>

a pouze vyhovují poptávce, jelikož je větší zájem o mužskou prostituci homosexuální nežli heterosexuální.⁶⁰ I přesto se najdou zájemkyně. Mnoho z nich jsou starší ženy, často bohaté, jež využívají sexuálních služeb, ale zároveň často i pouze společnosti těchto mužů výměnou za úplatu. Těmto mužům se přezdívá „gigolové“.⁶¹

1.7.4 Podle sexuální orientace

Běžnou prostitucí se většinou rozumí prostituce ženská a to heterosexuální. Naopak když se mluví o prostituci homosexuální, je obvykle myšlena prostituce mužská. Ženská homosexuální prostituce totiž není tak četná a je teprve na vzestupu. Naopak mužská homosexuální prostituce existuje a rozvíjí se již po dlouhou dobu. Je také mnohem více využívána než mužská prostituce heterosexuální a hlavním důvodem je postavení společnosti k homosexualitě a jejímu odsuzování. Z těchto důvodů mnoho mužů svou sexuální orientaci tají a navštěvuje mužské prostitutky, aby ukojili své sexuální potřeby, zatímco před svým okolím vystupují jako heterosexuálně orientovaní muži.⁶²

Mužskou homosexuální prostituci lze rozdělit na tři kategorie, a to podle místa, kde je vykonávána. Jedná se o salonní, zahrnující gay kluby, bary a eskortní služby, dále pouliční, kdy jsou služby nabízeny na veřejných prostranstvích, jako jsou parky, ulice, vlakové a autobusové zastávky, ale dokonce někdy i na veřejných toaletách. Posledním typem jsou služby vykonávané v místě bydliště zákazníka, a to buď formou tzv. *kept-boys*, kteří u svého zákazníka nějakou dobu přebývají, či *rent-boys* a *call-boys*, kteří pracují „na zavolání“ – po jejich kontaktování se přesunou ke klientovi domů, kde následně dochází k vykonání sexuálních služeb.⁶³

⁶⁰ MILFAIT, René, 2015. Prostituce dětí a dětská pornografie – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-7]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/prostituce-deti-detska-pornografie>

⁶¹ Collins English Dictionary., Definition of 'gigolo' - Collins English Dictionary [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/gigolo>

⁶² Union of International Associations., Male prostitution – The Encyclopedia of World Problems & Human Potential [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <http://encyclopedia.uia.org/en/problem/male-prostitution>

⁶³ MILFAIT, René, 2015. Prostituce dětí a dětská pornografie – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-7]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/prostituce-deti-detska-pornografie>

1.7.5 Prostituce přímá a nepřímá

V návaznosti na pokus o vyložení termínu „sexuální práce“, kdy používáme výraz prostituce jako synonymum pro sexuální služby různého druhu, zde bylo zařazeno doplnění rozdělení prostituce na přímou a nepřímou podle výzkumu uveřejněného v článku „Mnoho podob sexuální práce“ od Christine Harcourt a Basila Donovana, vědců zabývajících se pohlavně přenosnými nemocemi.⁶⁴

První skupina, označená jako přímá prostituce, zde zahrnuje typy prostituce rozdělené především podle místa výkonu sexuálních služeb. Je sem zařazena pouliční, „bordelová“, eskortní, privátní, nabízení z oken či ze dveří, v klubech, hospodách a barech, v dalších prostorách určených výhradně pro muže, jako jsou holičství, lázně či sauny, nabízení v hotelech klepáním na dveře, prostituce v dopravních prostředcích jako jsou lodě či vlaky, nabízení služeb řidičům kamionů skrze vysílačky a pak další způsoby nabízení například přes inzeráty.

Druhou skupinou jsou formy nepřímé prostituce, kdy se obvykle dá říci, že prostituce může být doplňkovou službou k jiným službám či je prostituce používána jako alternativní platba za produkt či službu. Mezi těmito formami lze najít bondáž a další BDSM služby, erotické kontaktní tance, masáže, obveselování cestujícími umělci, nabízení produktů a reklama dívkami v barech a klubech, pouliční prodej a prodej na tržištích, nabízení sexuálních služeb při oslovení zjevně majetnou osobou, výměna sexuálních služeb za dary využitě později k jejich prodeji, individuální dohody jako například nabízení sexuální služby jako alternativního způsobu platby nájemného, najmutí sexuálních pracovníků při nedostatku zákazníků ve swinger klubech, gejši, sexuální služby výměnou za drogy, muži najmutí jako sociální doprovod obvykle pro ženy a výměna sexuálních služeb za naplnění základních životních potřeb – tedy například k zajištění jídla či ochrany.

⁶⁴ ProCon.org, 2005., What Are the Different Types of Prostitution? -ProCon/Encyclopaedia Britannica [online] [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://prostitution.procon.org/questions/what-are-the-different-types-of-prostitution/>

2 Kriminalita spojená s prostitucí

2.1 Kuplířství

*„Kdo jiného přiměje, zjedná, najme, zláká nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným...“*⁶⁵ zní vymezení trestného činu kuplířství v trestním zákoníku. Tedy spočívá v úmyslném provozování prostituce osobou, jež ji sama nekoná dobrovolně, ale je nějakým způsobem donucena k takovému jednání nebo tato prostituující osoba předává celou či značnou část svého výdělku osobě jiné. Tato osoba, jež z prostituce profituje, se nazývá kuplíř či lidově je označována jako „pasák“. Běžným charakteristickým znakem je organizovanost, kdy se jedná o prostitutky zneužívané jedním či více kuplíři v rámci jedné skupiny, kde může docházet k dělbě práce.⁶⁶ Dále je výrazným znakem vykořisťování, kdy dochází k využívání činnosti jedné či více osob jinou osobou či skupinou osob k jejich vlastní výhodě, a to bez odpovídající či žádné odměny pro osoby, jejichž činnost je využívána.⁶⁷

Trestný čin kuplířství často souvisí i s řadou jiné trestné činnosti, mnohdy ve formě organizované kriminality, jako je například obchodování s lidmi, násilná kriminalita, kriminalita související s imigrací, drogová kriminalita a další. Velká část prostituujících osob je zákazníky na drogovém trhu, kdy pořizují omamné a psychotropní látky pro svou vlastní potřebu či dokonce pro své klienty.⁶⁸ Dá se tedy předpokládat, že prostituce a užívání legálních i nelegálních návykových látek spolu určitým způsobem souvisí, ačkoliv tato souvislost není ve většině případů přímá. Nejedná se ale pouze o užívání, někdy dokonce dochází k obchodování s drogami přímo samotnými kuplíři. Není ani neobvyklé, když kuplíři či obchodníci s lidmi používají drogy jako způsob vytvoření závislosti prostitutek na jejich osobě. Tímto si zajistí jejich poslušnost a sníží riziko jejich

⁶⁵ ČESKO. § 189 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

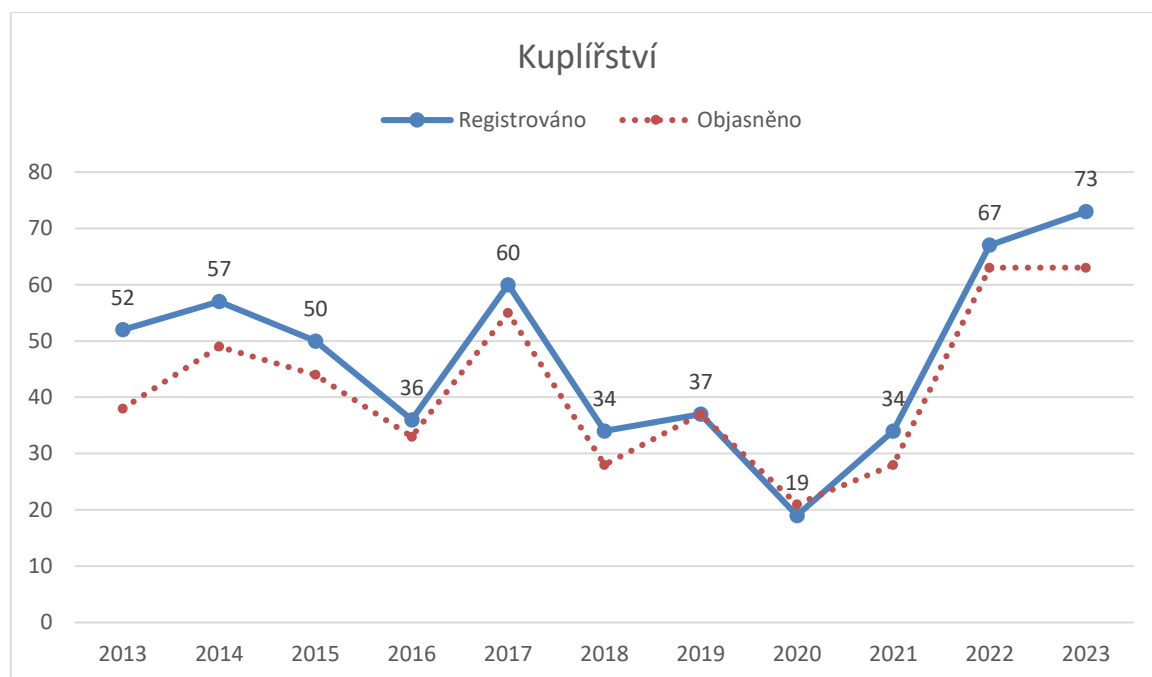
⁶⁶ ZOUBKOVÁ, Ivana a kol., Kriminologický slovník. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-312-4., s. 98

⁶⁷ PETRUSEK, Miloslav, 2017., Vykořisťování – Sociologická encyklopedie [online] [cit. 2024-02-22]. Dostupné z:

<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Vyko%C5%99is%C5%A5ov%C3%A1n%C3%AD>

⁶⁸ The Crown Prosecution Service, Prostitution and Exploitation of Prostitution - The Crown Prosecution Service [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.cps.gov.uk/publication/prostitution-and-exploitation-prostitution>

odchodu. Mimo drog užívají k donucení fyzické či sexuální násilí, výhrůžky násilím prostituující osobě či její rodině, přesvědčení osoby o existenci dluhu neurčité hodnoty, který musí svou prostitucí splatit nebo držení důležitých dokumentů dané osoby.⁶⁹



Graf 1 Dynamika trestného činu kuplířství, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024

Tento graf zobrazuje vývoj trestného činu kuplířství mezi lety 2013 – 2023, kdy momentální trend dynamiky je stoupající a dá se předpokládat, že i v roce 2024 bude takto pokračovat. V průměru se za toto časové období jedná o 47 skutků za rok, a dá se tedy předpokládat, že toto číslo určuje běžný počet případů kuplířství za rok bez nějakého výrazného ovlivnění událostmi za daný časový úsek. Když si zároveň porovnáme tento graf s grafem 2, a to konkrétně s legální migrací, dá se vyvodit, že tyto dva jevy spolu souvisí. Tímto by se dal vysvětlit pokles jak legální migrace, tak počtu trestných činů kuplířství v roce 2016, kdy po vypuknutí uprchlické krize došlo k uzavření jedné z migračních tras⁷⁰ a snížení

⁶⁹ Skywood Recovery, 202., Prostitution and Drugs Go Hand In Hand – Skywood Recovery [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://skywoodrecovery.com/resources/prostitution-and-drugs-go-hand-in-hand/>

⁷⁰ JUNGWIRTH, Tomáš, 2017., Balkánská trasa – Encyklopedie migrace [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/balkanska-trasa/>

počtu osob, jež se v daném roce přistěhovaly do Evropy, a tak tomu bylo do roku 2019, než se zlepšil přístup evropských států k migraci.

V roce 2017 i přes snížený počet uprchlíků ale došlo k nárůstu registrovaných činů kuplířství. Je možné, že za tímto navýšením stojí usnadnění cestování ukrajinských občanů na území EU, v případě, že se jedná o držitele biometrických pasů a necestují zde za pracovními účely.⁷¹ I přesto se lze ale domnívat, že řada Ukrajinců sem migrovala nelegálně a zůstala tu či zatajila svůj úmysl sem pracovat. Tato práce by byla různého charakteru a nebylo by překvapující, kdyby do České republiky jeli někteří ukrajinští občané za možností prostituce a kuplířství, které jsou na Ukrajině sankcionovány, s čímž řada Ukrajinců a Ukrajek nesouhlasí.⁷² Souvislosti mezi těmito skutečnostmi rovněž napovídá, že v roce 2017 bylo registrovaných 60 trestných činů kuplířství, z toho bylo objasněno celkem 55 a 33, tedy více než polovina, byla spáchána cizinci. Zároveň byl počet ukrajinských odsouzených vězňů v tomto roce třetí nejvyšší, po slovenských a vietnamských⁷³. Jinými slovy, zvýšené množství ukrajinských občanů může stát za navýšením počtu skutků kuplířství v roce 2017.

Po tomto roce ale začala tendence zase klesat a nejnižší počet skutků nastal v roce 2020, tedy na začátku vypuknutí epidemie covid-19, kdy veškerá trestná činnost na určitou dobu klesla kvůli zákazům a omezením v souvislosti s touto epidemií.⁷⁴ Nyní od roku 2022 má tendenci stoupající, stejně jako současný stav legální migrace, kdy za první tři čtvrtiny roku 2023 došlo k přistěhování 116,7 tisíce cizinců, což znamená, že až budou údaje dostupné za celý rok, bude

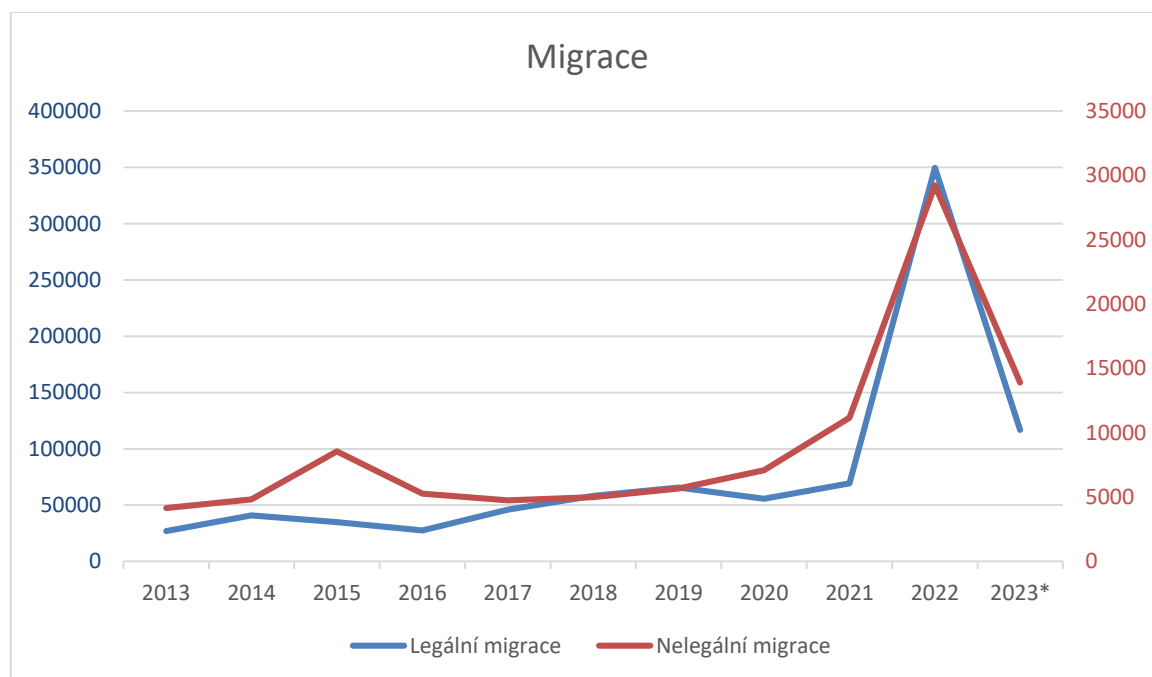
⁷¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/850 ze dne 17. května 2017, kterým se mění nařízení (ES) č. 539/2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Ukrajina)

⁷² ČTK, 2017., Prostitutky demonstrovaly v Kyjevě za legalizaci svého povolání. Protest nemá v oblasti obdoby – Aktuálně.cz [online] [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/prostitutky-demonstrovaly-v-kyjeve-za-legalizaci-sveho-povol/r~b2b228c0003211e78ad70025900fea04/>

⁷³ Lucie Mäsiarová, 2018., Statistická ročenka 2017 – Vězeňská služba České republiky [online] [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2017.pdf>

⁷⁴ MORAVČÍK. Ondřej, 2022., Vývoj registrované kriminality v roce 2021 – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2021.aspx>

toto číslo ještě větší. Za stoupající migrací a trestnou činností související s ní stojí ruská invaze na Ukrajinu, která začala roku 2022 a tento konflikt doteď trvá. Podle dat z ledna 2024 bylo od února 2022 zaznamenáno na území České republiky 381400 ukrajinských uprchlíků.⁷⁵



Graf 2 Vývoj přistěhování cizinců na území ČR, autor textu sestavil graf podle dat PČR a ČSÚ, 2024

2.2 Obchodování s lidmi

Obchodování s lidmi, a v tomto případě konkrétně s dětmi, ve vztahu k prostituci podle § 168, odst. 1, písm. a) z. č. 40/2009, Sb. trestního zákoníku je vymezeno takto: „Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadrží, přijme nebo vydá dítě, aby ho bylo užito jiným k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla...”⁷⁶ a dále obchodování s lidmi, jež nejsou dětmi podle § 168, odst. 2, písm. a) z. č. 40/2009, Sb. trestního zákoníku navazuje: „Kdo jinou osobu než uvedenou v odstavci 1 za použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužívaje jejího omylu, tísně nebo závislosti, přiměje, zjedná,

⁷⁵ UNHCR, 2024. Ukraine Refugee Situation – Operational data portal UNHCR [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

⁷⁶ ČESKO. § 168 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

*najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje, přijme nebo vydá, aby jí bylo užito jiným k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla...*⁷⁷

Obchod s lidmi se nemusí vztahovat jen na vykořisťování sexuálního a pornografického charakteru, ale taktéž se může obchodovat s lidmi za účelem odběru jejich tkání či jiných částí těla, užitím těchto lidí v ozbrojených silách či k otroctví nebo nevolnictví či užití k nuceným pracím či jinému způsobu vykořisťování. Trestného činu obchodování s lidmi se rovněž dopustí ten, kdo kořistí z vyjmenovaných jednání, aniž by se jich sám dopustil.⁷⁸

„Obchodování s lidmi“ znamená najmutí, přepravu, předání, přechovávání nebo přijetí osob za účelem vykořisťování, a to prostřednictvím pohrůžky násilím nebo použití násilí či jiných forem donucení, prostřednictvím únosu, podvodu, uvedení v omyl nebo zneužití moci či stavu zvláštní zranitelnosti nebo prostřednictvím poskytnutí nebo přijetí plateb či výhod s cílem získat souhlas osoby mající kontrolu nad jinou osobou. Vykořisťování zahrnuje přinejmenším zneužívání prostituce jiných, jiné formy sexuálního vykořisťování⁷⁹,” zní definice obchodování s lidmi ve vztahu k prostituci podle Protokolu o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi.

Důležitými znaky obchodu s lidmi je především obvyklé užití násilí, hrozby či lsti nebo donucení a transport osob, jež jsou předmětem tohoto obchodu, s úmyslem tyto osoby vykořisťovat.⁸⁰ Dalším typickým znakem je nedobrovolná účast osob, s nimiž se obchoduje, a v případě kdy samy udělí souhlas, se i nadále jedná o nelegální jednání, pokud bylo užito jakéhokoliv prostředku, jež byl uveden v definici podle Protokolu o předcházení, potlačování a trestání obchodování

⁷⁷ ČESKO. § 168 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

⁷⁸ ČESKO. § 168 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

⁷⁹ ČESKO. Čl. 3 písm. a) sdělení č. 18/2015 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Protokolu o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu - znění od 25. 12. 2003.

⁸⁰ MILFAIT, René, 2015., Obchod s dětmi do sexuálního průmyslu - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/obchod-s-detmi-do-sexualniho-prumyslu>

s lidmi. Není potřeba užití těchto prostředků, aby se jednalo o obchod s lidmi, jestliže je předmětem tohoto obchodu dítě, tedy osoba mladší 18 let.⁸¹

Transport osob v rámci obchodování s lidmi může být jak na území jedné země či se může jednat o přesun osob přes hranice na území jiné země.⁸² To je v dnešní době výrazně usnadněno díky internacionalizaci kriminality a časté migraci osob, jelikož mohou „pomáhat“ lidem při migraci. Obvykle jsou oběti vylákány nebo drženy v cizí zemi, jelikož se jedná o neznámé prostředí pro danou osobu. Takto znevýhodněné osoby se pak následně mnohem snáze vykořisťují, jelikož neznají jazyk, právní řád a zvyky dané země a obvykle se do dané země přestěhují samy a téměř bez financí, takže jsou odkázané na pachatele.⁸³ Z těchto důvodů taktéž využívají i situace, ve které se ocitli cizinci po přestěhování se do jiné země při uprchnutí z jiné. Příkladem jsou nyní ukrajinští migranti prchající před válkou, kteří jsou kvůli své zranitelné situaci silně ohroženi obchodem s lidmi a kuplířstvím.⁸⁴

Velmi častým způsobem lákání svých obětí do zahraničí jsou nabídky práce vystavované pachateli. Někdy je to tamními obyvateli, jindy to může být cizinci žijícími v zahraničí, kteří se zaměřují na osoby stejné národnosti při oslovování obětí.⁸⁵ Při komunikaci obětí se svými možnými „zaměstnavateli“, pachatelé často poskytují neúplné či falešné informace, aby se vyvarovali působení nedůvěryhodně. Není neobvyklé, že předávání a podepisování smluv a jiných dokumentů nechávají až na později, kdy bude osoba v cílové destinaci, jelikož ve skutečnosti se k této osobě žádné dokumenty po jejím příjezdu nedostanou.

⁸¹ ČESKO. Čl. 3 písm. a) sdělení č. 18/2015 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Protokolu o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu - znění od 25. 12. 2003.

⁸² MILFAIT, René, 2015., Obchod s dětmi do sexuálního průmyslu - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/obchod-s-detmi-do-sexualniho-prumyslu>

⁸³ PČR, 2024., Obchodování s lidmi – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/o-nas-prevence-kriminality-obchodovani-s-lidmi.aspx>

⁸⁴ NOICHL, Maria, 2023., ZPRÁVA o regulaci prostituce v EU: její přeshraniční důsledky a dopad na genderovou rovnost a práva žen – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0240_CS.html

⁸⁵ PČR, 2016., Zásah proti obchodníkům s lidmi – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zasah-proti-obchodnikum-s-lidmi.aspx>

Dokonce se běžně stává, že jsou jí po příjezdu sebrány veškeré dokumenty a cestovní doklady, aby zamezily osobě v odchodu. Rovněž se snaží o zamezení kontaktu oběti s jinými osobami, aby nedošlo k jejich informování o situaci.⁸⁶

V případě obchodu s dětmi do sexuálního průmyslu se může jednat o prodej dítěte za peníze jiné osobě či skupině, ale dochází rovněž, jako u dospělých obětí, ke slibování práce v zahraničí, či ve velkoměstě stejného státu. Může k tomu docházet přes inzeráty od cizích osob, ale i od lidí v okolí, kterým dítě důvěřuje. Často je dítěti nabídnuto vyřízení veškerých náležitostí touto osobou, či agenturou, čímž si pachatelé usnadňují práci s manipulací, převozem a následným vykořisťováním daného dítěte. Společně s tím zároveň tohoto „vyřízení záležitostí“ za dítě zneužijí k přesvědčení dítěte, že je jim za danou službu dlužné a musí si svůj dluh za jejich pomoc odpracovat. Tímto se dostává do dlužního otroctví, kdy dítě splácí svůj dluh neurčité výše vykonáváním sexuálních služeb.⁸⁷ Někteří pachatelé kuplířství či obchodu s lidmi rovněž dávají možnost splacení dluhu formou „výstupního poplatku“, kdy určená výše poplatku je pro vykořisťovanou prostituující osobu nedosažitelná z důvodu nedostatečných financí a extrémní výše tohoto poplatku. V důsledku toho jsou tyto osoby dále nuceny pracovat pro pachatele a nabízet sexuální služby, jelikož jim přijde, že nemají jinou možnost, vzhledem k tomu, že jsou odkázány na osobu pachatele.⁸⁸ Pachatelé velice často zneužívají sociální a ekonomické situace osob v prostituci, a to i v případě kdy nedošlo k obchodování s lidmi.⁸⁹

U dětí, především dívek, také místo lákání do zahraničí za prací využívají pachatelé tzv. metody *lover-boy*, kdy se pachatelé vydávají za možné partnery. Důvěru svých obětí si získávají dary, pozorností a využívají každou slabost či problém svých obětí ve svůj prospěch, čímž je manipulují a přesvědčují o své

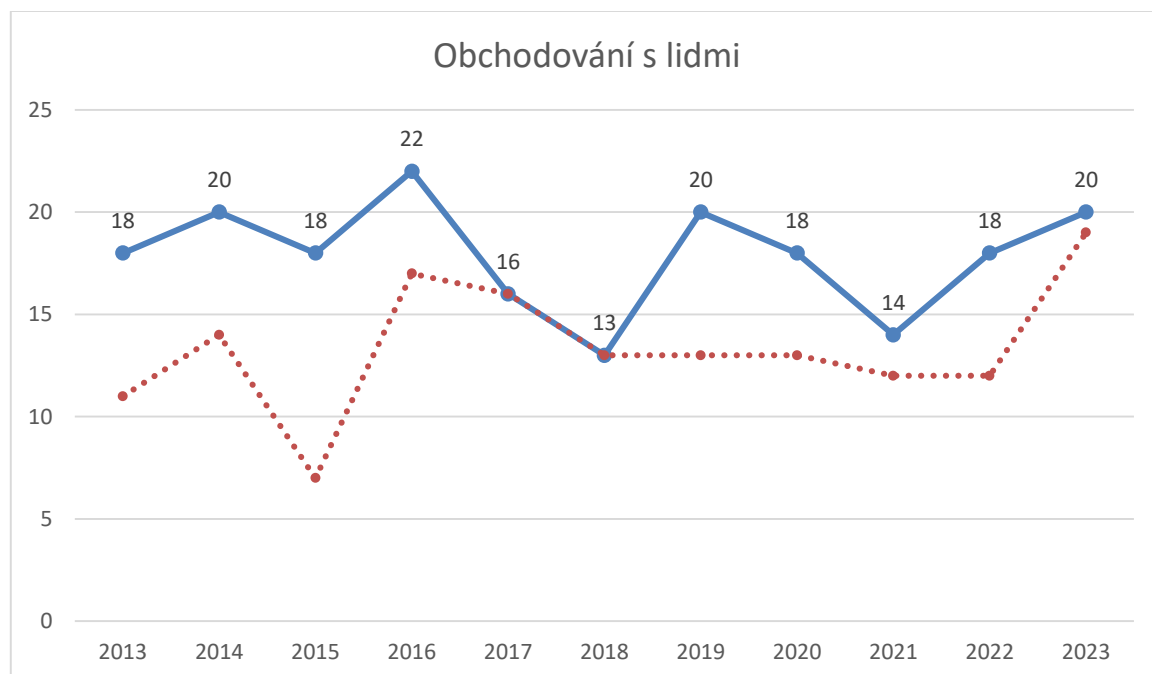
⁸⁶ LaStrada, 2021., Hledám informace – LaStrada [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.strada.cz/hledam-informace/>

⁸⁷ MILFAIT, René, 2015., Obchod s dětmi do sexuálního průmyslu - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/obchod-s-detmi-do-sexualniho-prumyslu>

⁸⁸ Shared Hope International, 2024., Trafficking Terms - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/trafficking-terms/>

⁸⁹ NOICHL, Maria, 2023., ZPRÁVA o regulaci prostituce v EU: její přeshraniční důsledky a dopad na genderovou rovnost a práva žen – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0240_CS.html

předstírané lásce. Poté, co si zajistí lásku a důvěru obětí, jsou pak tyto dívky převezeny k pachatelům, či jsou pachateli prodány jiné osobě, kde v obou případech následně dochází k jejich sexuálnímu vykořisťování.⁹⁰



Graf 3 Dynamika trestného činu obchodování s lidmi, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024

Podle tohoto grafu, jenž zobrazuje vývoj obchodování s lidmi v České republice v letech 2013 - 2023, se počet těchto registrovaných trestných činů pohybuje okolo 18 případů za rok, z čehož se dá vyvodit, že obchod s lidmi u nás není příliš četný a z pohledu dynamiky má tendenci ke stagnaci. Důležité je zmínit, že tento graf zobrazuje veškeré obchodování s lidmi, nikoli jen to za účelem sexuálního vykořisťování, takže tato data nevypovídají pouze o obchodu s lidmi ve spojitosti s prostitucí, ale i přesto by měla být jejich výpovědní hodnota dostatečná, jelikož sexuální vykořisťování odhadem tvoří necelých 80 % případů obchodování s lidmi.⁹¹

⁹⁰ Shared Hope International, 2024., FAQs - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/faqs/>

⁹¹ United Nations, 2009., UNODC report on human trafficking exposes modern form of slavery – United Nations Office on Drugs and Crime [online] [cit. 2024-03-7]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/global-report-on-trafficking-in-persons.html>

Lze předpokládat, že počet případů souvisí s množstvím osob, jež se v tomto období přistěhovalo na území České republiky. Mírný nárůst v roce 2016 by se dal vysvětlit evropskou uprchlickou krizí, která nastala v roce 2015 po postupném nárůstu migrace osob po vypuknutí války v Sýrii v roce 2011. V tomto případě je důležité se hlavně zaměřit na množství nelegálních uprchlíků, jelikož obchod s lidmi a převážení uprchlíků spolu často velmi souvisí. V roce 2015 byl nejvyšší počet migrantů a poté začal počet uprchlíků opět klesat, důvodem pravděpodobně bylo uzavření balkánské migrační trasy, čímž došlo jak ke ztížení migrace, tak k převozu osob přes hranice v rámci obchodu s nimi.

V roce 2019 ale začalo znovu proudit množství migrantů přes tuto trasu a opětovně se navýšilo množství migrantů v celé Evropě.⁹² V roce 2019 rovněž mnoho evropských států pozměnilo svou migrační politiku, začalo přijímat více migrantů a apelovat i na ostatní státy, aby přijali určitou část migrantů.⁹³ Během let 2020 a 2021 opětovně došlo k poklesu, jednak kvůli ustálení se uprchlické situace, a rovněž, jak tomu bylo u veškeré trestné činnosti, díky epidemii covid-19. Nyní zase narůstá množství migrantů a případů obchodu s lidmi po vypuknutí války na Ukrajině v roce 2022.

2.3 Šíření nakažlivé lidské nemoci a ohrožení pohlavní nemoci

Mezi méně časté trestné činy patří šíření nakažlivé nemoci, a to ať úmyslně či čistě jen z nedbalosti, kdy v těchto případech dochází v rámci poskytování sexuálních služeb k přenosu nakažlivé nemoci z jedné osoby na druhou, čímž způsobí či zvýší nebezpečí zavlečení či rozšíření této nemoci⁹⁴. V případě §152 trestního zákoníku se jedná o úmyslné jednání, ale podle § 153 takové nedbalostní jednání spočívá v tomtéž, jen daná osoba jednala bez záměru tuto

⁹² TRUHLÁ, Helena, 2019., Balkánská trasa migrantů znovu ožívá. Situace v Bosně se zhoršuje - Aktuálně.cz [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/migrace-pres-balkan-znovu-poroste-varuji-nemci/r~916385b806df11ea9b40ac1f6b220ee8/>

⁹³ ČTK, 2019., Německo navrhuje nový systém přerozdělování uprchlíků. Česku se návrh nelíbí – Lidovky.cz [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/nemecko-navrhuje-novy-system-prerozdelovani-uprchliku-cesku-se-navrh-nelibi.A191127_125741_In_zahranici_ele

⁹⁴ ČESKO. § 152 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

nemoc šířit.⁹⁵ Trestný čin podle § 155 ohrožení pohlavní nemocí lze spáchat úmyslně i z nedbalosti, a spočívá ve vystavení jiné osoby nebezpečí nákazy pohlavní nemocí.⁹⁶ Pohlavními nemocemi, které jsou obvykle šířeny, rozumíme syfilis, kapavku, měkký vřed, granuloma inguinale (donovanóza) a lymphogranuloma venereum, jejímž původcem jsou chlamydie.⁹⁷ Pohlavní nemoci spolu s onemocněním AIDS, SARS, salmonelózami, cholerou, záškrtem, dávivým kašlem, morem, tuberkulózou, některými druhy úplavice, některými druhy tyfu, některými druhy hepatitidy, trichinózou, trachomem, ornitózou, psitakózou, hemorhagickými horečkami, jako je ebola, a otravami či nákazami infekčního původu šířenými potravinami a vodou patří mezi nakažlivé lidské nemoci.⁹⁸

K přenosu těchto nemocí, a tím spáchání zmíněných trestných činů, může dojít během poskytování sexuálních služeb, a to buď prostituuující osobou, či jejím klientem. Podle statistik PČR v roce 2023 došlo celkem k 5 případům ohrožování pohlavní nemocí, k 13 úmyslným ublížením na zdraví nakažlivou lidskou nemocí a k 1 ublížení na zdraví nakažlivou lidskou nemocí z nedbalosti.⁹⁹ Tyto činy však mohou je spáchat i jiné osoby mimo prostituci a navíc, tyto trestné činy nejsou četné, takže přestože mohou s prostitucí souviset, šance, že tomu tak nyní je, jsou nízké. Obzvláště, když se jejich přenosu snaží zabránit nestátní nezisková organizace ROZKOŠ bez RIZIKA poskytováním vyšetření a testování na pohlavně přenosné infekce, kdy tyto služby jsou nabízeny v kamenných i terénních ordinacích z velké části anonymně a bezplatně, čímž se zvyšuje šance na využívání těchto služeb.¹⁰⁰

⁹⁵ ČESKO. § 153 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

⁹⁶ ČESKO. § 155 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

⁹⁷ POLÁČKOVÁ, Zora, 2016., Přehled pohlavně přenosných onemocnění – Urologie pro praxi [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.urologiepropraxi.cz/pdfs/uro/2016/03/07.pdf>

⁹⁸ ČESKO. Příloha č. 1 k nařízení vlády č. 453/2009 Sb., nařízení vlády, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin - znění od 20. 4. 2023.

⁹⁹ PČR, 2024., Statistické přehledy kriminality za rok 2023 – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2023.aspx>

¹⁰⁰ ROZKOŠ bez RIZIKA, 2023. Plné znění zdravotních služeb - ROZKOŠ bez RIZIKA [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/wp-content/uploads/2023/05/Plne-zneni-na-web.pdf>

2.4 Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí a ohrožování výchovy

Prostituce ohrožující mravní vývoj dětí je úmyslný trestný čin, který spočívá v provozování prostituce či organizování a zajišťování provozu prostituce v blízkosti míst určených k pobytu nebo návštěvě dětí, jako jsou školy a obdobná místa.¹⁰¹ V těchto místech by děti mohly přijít do styku s prostitucí, což by mohlo negativně ovlivnit jejich mravní vývoj. Podle statistik PČR byl za poslední tři roky spáchán pouze jeden takový čin, který ale nebyl objasněn.¹⁰² Dá se tedy předpokládat, že i přes určitou latenci nedochází k páchání tohoto trestného činu často, možná vůbec.

Ohrožování výchovy dítěte má mnoho forem, kdy dochází k ohrožení citového, rozumového či mravního vývoje dětí nevhodným způsobem výchovy. V rámci této výchovy dochází ke svádění k či pouhému umožnění zahálčivého či nemravného života, nebo umožnění dítěti opatřovat si prostředky trestnou činností či jiným způsobem, jež je vnímán jako zavrženíhodný. Stejně tak se činu dopustí i rodič, který poruší povinnost pečovat o své dítě či jinou obdobnou povinnost závažným způsobem. Tento trestný čin je možné spáchat úmyslně, ale i pouze z nedbalosti.¹⁰³ Jelikož jednání popsané ve skutkové podstatě tohoto trestné činu je velmi různorodé a dá se vyložit velmi široce, lze i v tomto případě mimo mnoha jiných jednání vzbudit u dítěte různé nevhodné návyky či zájmy. Lze tedy u dítěte svým jednáním vzbudit rozhodnutí provozovat prostituci.

Tento trestný čin podle statistik PČR čítá ročně kolem 1000 skutků, tedy alespoň v rámci stejného časového období jako u předchozích trestných činů, tedy 2013 – 2023.¹⁰⁴ Toto číslo ale vůbec nevypovídá o počtu jednání tohoto typu v souvislosti s prostitucí, jelikož sem spadá velké množství jiných jednání, která negativně ovlivňují výchovu a vývoj dětí. Mimo prostituce může tedy pachatel také dítěti umožnit či jej přivést k alkoholismu či jiné závislosti, a to i nelátkové.

¹⁰¹ ČESKO. § 190 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

¹⁰² PČR, 2024., Kriminalita – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

¹⁰³ ČESKO. § 201 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

¹⁰⁴ PČR, 2024., Kriminalita – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

2.5 Dětská prostituce

Pod provozování dětské prostituce lze zařadit několik trestných činů, kdy ale u žádného z nich není za něj trestně odpovědné ono dítě, které prostituci provozuje, nýbrž jeho zákazník či osoba, jež toto dítě přesvědčila či k prostituci donutila.

Jedním z těchto trestných činů je svádění k pohlavnímu styku, kterého se člověk dopustí, pokud úmyslně dítěti či jiné osobě za pohlavní styk s dítětem, pohlavní sebeukájení či obnažování dítěte za účelem uspokojení svých sexuálních potřeb nabídne, slíbí či poskytne úplatu, výhodu, anebo prospěch nebo pokud nejenže dojde k nabídce, ale dokonce se tyto sexuální aktivity s dítětem opravdu stanou.¹⁰⁵

V případě pouhé nabídky bylo v průměru spácháno za poslední 3 roky necelých 25 skutků za rok. Spáchání tohoto činu nabídkou a praktikováním sexuálních služeb, nebo pokud se pachatel těchto činů opustil opakovaně, po delší dobu či na dítěti mladším 15 let, čítá lehce přes 23 skutků za rok v průměru, kdy momentální tendence této formy svádění k pohlavnímu styku je klesající, jak lze vyčíst z dat za poslední 3 roky, kdy v roce 2021 bylo 31 případů, 2022 bylo 27 případů a v roce 2023 bylo zjištěno „pouhých“ 12 případů.¹⁰⁶

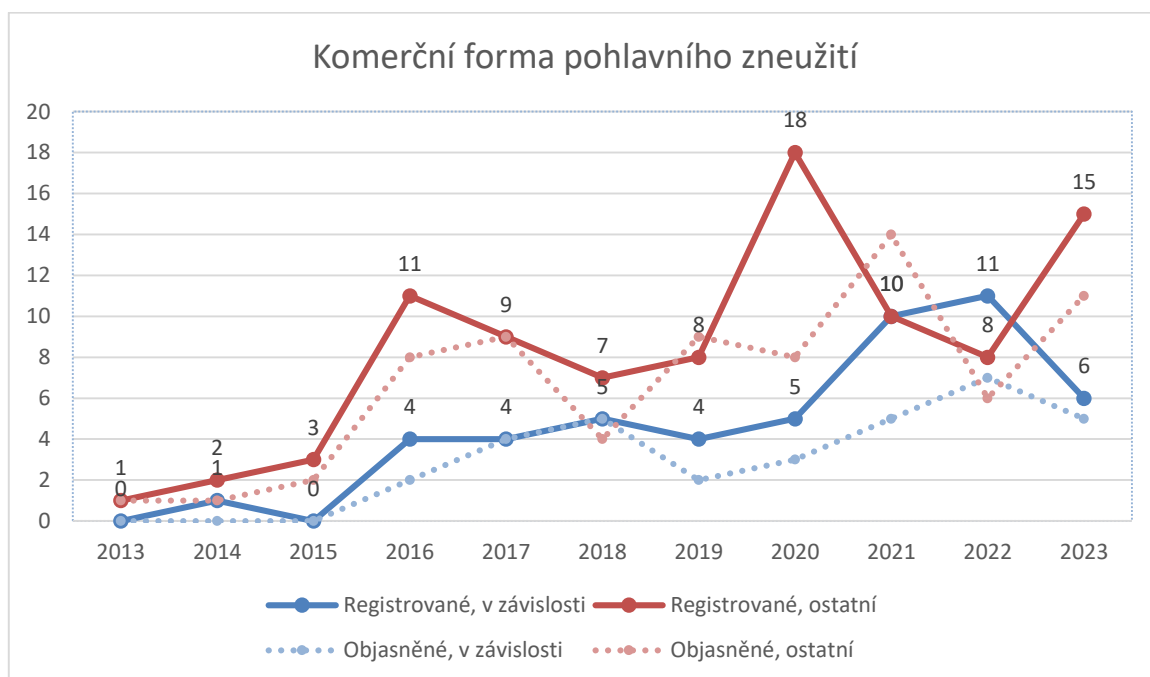
Dalším trestným činem je pohlavní zneužití podle § 187 trestního zákoníku v komerční formě, tedy výměnou za peníze či jinou odměnu. Toto jednání rozdělujeme na spáchání „v závislosti“ a ostatní pohlavní zneužití podle toho, jestli a jaké postavení měl pachatel k dítěti, jelikož tohoto postavení bylo vůči dítěti využito ke spáchání tohoto činu.

Spáchání pohlavního zneužití běžného typu zahrnuje jednání, při kterém dojde k souloži či k jinému způsobu pohlavního zneužití mezi pachatelem a dítětem mladším 15 let. V případě spáchání tohoto činu v závislosti se pachatel dopustil

¹⁰⁵ ČESKO. § 202 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

¹⁰⁶ PČR, 2024., Kriminalita – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

tohoto jednání, když bylo toto dítě svěřeno jeho doзору a on takto zneužil jeho závislosti či svého postavení ke spáchání tohoto trestného činu.¹⁰⁷



Graf 4 Dynamika komerční formy trestného činu pohlavního zneužití, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024

Je zajímavé, že k nárůstům tohoto trestného činu, především ve formě ostatního pohlavního zneužívání, došlo v letech 2016, tedy ve stejný rok, kdy mírně vzrostl počet registrovaných činů obchodování s lidmi, dále v roce 2020, kdy vypukla epidemie nemoci covid-19 a nyní zase v roce 2023 stoupá, což by se opětovně dalo spojit s rostoucí migrací v souvislosti s válkou na Ukrajině.

Mimo dříve zmíněných trestných činů souvisejících s dětskou prostitucí může rovněž dojít i v případě dětských obětí ke spáchání trestného činu kuplířství, buď osobami příbuznými či nepříbuznými. V případě osob nepříbuzných se jedná o osoby, které získají důvěru dítěte, obvykle starších dívek, zneužívající jejich důvěřivosti či osobních nebo rodinných problémů. Obvykle mají jednání těchto osob určitou poslušnost, během které se s dítětem postupně sblíží, až dojde úplné kontrole nad ním. Začíná to zajištěním ochrany, kdy se kuplíř vůči dítěti

¹⁰⁷ ČESKO. § 187 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

chová zamilovaně a vydává se za jeho partnera. Nosí mu dárky a získává si jeho důvěru. Postupně dochází k vytváření závislosti dítěte na této osobě, kdy se kuplíř začíná chovat čím dál více majetnický a vyžaduje od dítěte omezení či zpřetrhání kontaktů s jinými osobami, čímž takto dítě izoluje od jeho okolí, a v důsledku toho zůstává dítě odkázané na tohoto kuplíře. Toho pak následně kuplíř zneužívá a začíná postupně kontrolovat veškeré aspekty života dítěte včetně jeho životosprávy vzhledu, elektroniky či kontaktů a vnucuje jím zvolený způsob života, kdy veškerá porušení kuplířem stanovených pravidel vedou k trestům, často fyzického rázu. V konečné fázi je již fyzické, psychické ale i sexuální násilí zcela běžné. Kuplíř dítě i nadále přesvědčuje, že žít tímto způsobem je lepší než návrat k jeho dřívějšímu životu protkanému rodinnými či jinými problémy. V této fázi taktéž kuplíř umístí toto dítě do salonu či jiného podniku, aby zde vykonávalo prostituci s tvrzeními, že takto vydělávat peníze je pro dané dítě to nejlepší.¹⁰⁸ V případě obchodníků s lidmi dochází ještě v rámci přebírání kontroly nad obětí k předprodeji jiné osobě, u které pak následně oběť prostituci provozuje.¹⁰⁹

2.6 Násilná kriminalita na sexuálních pracovnících

Mimo kriminality, která spočívá v provozování prostituce nedobrovolně, nelegálním způsobem či osobou, jež by kvůli svému věku prostituci vykonávat neměla, máme i kriminalitu, která je páchaná obvykle na osobách, jež samy vykonávají prostituci v souladu se zákonem a zcela dobrovolně. Obvykle jsou pachatelé klienti těchto pracovníků, kteří si zakoupí jejich služby s úmyslem jim ublížit či je zavraždit nebo vyžadují služby, které pracovníce odmítne, a v důsledku toho si klient tyto služby vynutí násilím.

Kvůli silné diskriminaci sexuálních pracovníků téměř celou společností, mají i příslušníci PČR nezřídka tendenci trestné činy namířené proti osobám provozujícím prostituci bagatelizovat. Často jsou podání trestního oznámení

¹⁰⁸ MILFAIT, René, 2015. Prostituce dětí a dětská pornografie – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/prostituce-deti-detska-pornografie>

¹⁰⁹ Shared Hope International, 2024., The Problem - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/>

nebrána vážně či mají policisté nevhodné poznámky a otázky. Mimo to také řada prostitutek byla obětí policejního násilí a urážek. Z těchto důvodů nedochází k dostatečnému nahlašování trestných činů.¹¹⁰

Ženy, jak je známo, tvoří velkou část obětí fyzického násilí a většinu obětí sexuálního násilí. Podle průzkumu v EU se stala obětí takového násilí každá třetí žena starší 15 let.¹¹¹ Zároveň podle celosvětového průzkumu zažilo fyzické nebo sexuální násilí 35 % žen, kdy pachatelem byl jejich partner či jiný muž.¹¹² Ženy v prostituci se však setkávají s ještě četnějšími a horšími projevy násilí a zacházením, kterým dochází k jejich vykořisťování a porušování lidských práv a základních svobod, než je tomu u žen běžné. U velkého množství žen v prostituci rovněž došlo poté, co začaly s prostitucí, ke znásilnění.¹¹³

Podle výzkumu od ROZKOŠE bez RIZIKA z let 2014 – 2015 provedeného na 162 sexuálních pracovnících, které byly klientkami R-R, zažily v rámci práce psychické násilí tři čtvrtiny dotazovaných, sexuální násilí polovina dotazovaných a fyzické nebo ekonomické násilí dvě třetiny dotazovaných. Zároveň 13 % dotazovaných zažilo všechny zmiňované typy násilí v různých formách a necelých 10 % žádnou formu násilí. Nejčastějšími formami bylo nadávání (58 %), štípání do bradavek (48 %), ponižování (47 %), okradení v práci (45 %), vynucení sexuální praktiky (32 %), vynucení sexu bez kondomu (30 %), omezení osobní svobody držením či zavřením (30 %) a vynucení sexu (22 %).¹¹⁴

¹¹⁰ KUTÁLKOVÁ, Petra; FRÝBERT J. a POLÁKOVÁ J., Jde to i jinak!: analýza vztahů sexuální práce, zákonů a policie., Brno: Rozkoš bez rizika, 2016. ISBN 9788027005352., s. 100-115

¹¹¹ Evropský parlament, 2021., Jak EU řeší násilí založené na pohlaví – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20210923STO13419/jak-eu-resi-nasili-zalozene-na-pohlavi>

¹¹² Advokátní deník, 2021., Násilí na ženách patří k nejrozšířenějším projevům porušování lidských práv – Advokátní deník [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/08/06/nasili-na-zenach-patri-k-nejrozsiरेnejším-projevům-porušování-lidských-práv/>

¹¹³ NOICHL, Maria, 2023., ZPRÁVA o regulaci prostituce v EU: její přeshraniční důsledky a dopad na genderovou rovnost a práva žen – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0240_CS.html

¹¹⁴ KUTÁLKOVÁ, Petra; MALINOVÁ H.; POLÁKOVÁ J.; ŠÍDOVÁ L. a LOSEŇICKÝ J., Tak tohle ne!: analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení. Brno: Rozkoš bez rizika, 2016. ISBN 978-80-260-

3 Etiologie kriminality spojené s prostitucí

3.1 Kuplířství a obchodování s lidmi

Jak již bylo řečeno, osoby žijící v chudobě často nemají jinou možnost než se uchýlit k prostituci, a tím se zvyšuje riziko, že budou jinou osobou vykořisťovány, jelikož nemají jiný způsob jak si zajistit obživu či nemají možnost bezpečně opustit kuplíře, který je vykořisťuje, jelikož se obávají násilí z jeho strany a zároveň by se tím mohly dostat do nejisté až nebezpečné situace.¹¹⁵ Rovněž jim hrozí v oblastech s velkým množstvím kuplířů výhrůžky, obtěžování či útoky od jiných kuplířů s úmyslem tuto prostitutku donutit se k některému z nich přidat. Více prostitutek pro každého kuplíře znamená více osob, které může vykořisťovat, což povede ke zvýšení jeho zisku z prostituce jiných osob, což je cílem tohoto „podnikání“. V případě obchodování s lidmi platí totéž.¹¹⁶

Podle britské studie zaměřené na kuplíře, prostitutky a vztah mezi nimi řada kuplířů uvedla, že se věnují této činnosti, jelikož z ní je velký výnos, přestože vyžaduje malé úsilí. Nelze tvrdit, že toto platí pro všechny kuplíře, ale je velmi pravděpodobné, že možnost snadného výdělku je hlavní motivací pro velkou část z nich. Obzvláště, pokud se jednalo o osoby s dluhy, které nebyly schopné splácet. Rovněž se několik dotazovaných mužů vyjádřilo ke své činnosti tak, že se jim líbí mít respekt ostatních, a tím být v pozici moci a kontroly.¹¹⁷

Co se týče kuplířství a obchodování s lidmi, kdy dochází k sexuálnímu vykořisťování dětí, tak příčiny jsou stejné jako u „běžné“ dětské prostituce, a to jak příčiny kvůli kterým děti provozují prostituci, tak příčiny poptávky po dětské prostituci.

9638-2., s. 61-93

¹¹⁵ NOICHL, Maria, 2023., ZPRÁVA o regulaci prostituce v EU: její přeshraniční důsledky a dopad na genderovou rovnost a práva žen – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0240_CS.html

¹¹⁶ Shared Hope International, 2024., Trafficking Terms - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/trafficking-terms/>

¹¹⁷ MAY, Tiggey; HAROCOPOS A. a HOUGH, J. M. Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostituce. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. ISBN 80-7338-003-x, s. 24-29

3.2 Dětská prostituce

Dětská prostituce je jev, který často začíná vmanipulováním či přesvědčením jinou osobou. Někdy je touto osobou kamarád dítěte, který sám vykonává prostituci a chce, aby se k němu ono dítě přidalo. Jindy to zase bývá donucením rodičů či blízkých příbuzných. Není tomu tak ale vždy, jsou i případy, kdy se dítě rozhodne samo vykonávat prostituci s vidinou jednoduchého výdělku či zvýšení popularity mezi vrstevníky. Mimo to tyto děti často ovlivňují již předchozí sexuální zkušenosti v případě, že se staly oběťmi pohlavního zneužití, když byly mladší, a v důsledku toho mají problémy s vlastní sexuální identitou a hranicemi.¹¹⁸

V případě komerčního zneužívání dětí existuje mnoho faktorů, které ovlivňují a často zapříčiňují jejich viktimizaci, jelikož zvyšují šanci na provozování prostituce dětmi dobrovolně. Jak již bylo řečeno, je větší pravděpodobnost, jednalo-li se o oběti dřívějšího pohlavního zneužívání či jiné formy sexuálního násilí, ale týká se to i obětí domácího násilí, obzvláště fyzického. Taktéž děti silně ovlivňuje rodinné zázemí, v jakém vyrůstají. Pokud jejich rodina a rodiče selhávají ve svých rolích, znamená to, že žijí v dysfunkční rodině, kde často nejsou naplněny potřeby dětí k jejich zdravému vývoji. Může se tak jednat o nenaplněné základní životní potřeby, obvykle fyziologického charakteru, jako jsou jídlo či spánek a střecha nad hlavou, ale stejně tak to mohou být i potřeby psychické, kam by se daly zařadit pocity jistoty, bezpečí a přijetí. Chybí-li dětem pocit lásky od své rodiny, mohou se cítit opuštěné, což může vést ke snaze zajistit si naplnění svých potřeb jinde a jinou osobou. Tato skutečnost poté napomáhá cizím osobám v získání důvěry dítěte, jelikož při předstírání lásky se tyto děti mohou na osoby mnohem snáze upnout a být pak následně ovlivňovány. Tomuto stejně napomáhá, když dítěti chybí pocit sounáležitosti v případě, že se cítí osamoceno, protože nemá přátele a jeho vrstevníci jej nepřijímají mezi sebe.¹¹⁹ Někdy se tyto pocity snaží zahnat, jindy využijí prostituci k vyniknutí mezi svými vrstevníky, aby došlo nejen k jejich přijetí do

¹¹⁸ MILFAIT, René, 2015. Prostituce dětí a dětská pornografie – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-7]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/prostituce-deti-detska-pornografie>

¹¹⁹ MILFAIT, René, 2015. Komerční sexuální zneužívání dětí a dospívajících: rizikové faktory a následky – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/komercni-sexualni-zneuzivani-deti-dospivajicich-rizikove-faktory-nasledky>

skupiny, ale aby se dokonce staly v této skupině oblíbenými. Způsobem, jak si zajistit popularitu ve skupině, v případě, že pochází z chudé rodiny či rodiny dlouhodobě závislé na dávkách sociální péče, bylo například pořizování značkového oblečení, elektroniky či jiných předmětů za peníze vydělané prostitucí. Tyto peníze pak rovněž některé děti užívaly i k nákupu drog, pro zahnání negativních pocitů.¹²⁰

Zvýšení šance k vykonávání prostituce dítětem ale neovlivňuje jen absence určitých věcí v životě dítěte, nýbrž nadmíra podnětů sexuálního charakteru či pocit nutnosti výkonu prostituce. V případě prezentování sexu a prostituce okolím dítěte či společností jako něčeho běžného, potřebného a lákavého, může to u dítěte probudit jeho zájem a může být přesvědčeno, že jeho prostituce bude mít pro něj a okolí příznivý efekt. Může se jednat o aktivní předávání těchto informací dítěti či dokonce k jeho přemlouvání k těmto činnostem. Rovněž tomu napomáhá i pasivní přijímání takových informací od rodiny a z internetu. Výrazný vliv má konzumace pornografického materiálu od nízkého věku, a to ať už dobrovolně, či nuceně formou ukazování tohoto materiálu jinou osobou. Na dítě také působí prezentování sexu jako formy platidla a lákadla, především v reklamních materiálech, jako něčeho normálního. Mimo to je důležité zmínit, že mnoho rodičů se živí prostitucí, což při nevhodném prezentování této práce může vést k vnímání svého rodiče dítětem jako vzoru, a to i z pracovního hlediska, kdy by mohlo dítě chtít provozovat stejnou práci jako jeho rodič.¹²¹

Taktéž dítě může dojít po přesvědčování k závěru, že výkon jeho prostituce je potřeba pro něj a jeho rodinu, a to především v problémových rodinách, kde dochází k fyzickému či psychickému a emočnímu domácímu násilí či kde jsou rodiče závislí na návykových látkách. Tyto rodiny jsou často neúplné či doplněné novým partnerem rodiče a dochází zde k často nerespektování dítěte, jeho

¹²⁰ MPSV, 2009., Komerční sexuální zneužívání dětí: Jak zamezit komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí – Ministerstvo práce a sociálních věcí [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/KSZD.pdf/3defe644-fd76-3a3c-7401-ffb0cc778a5b>

¹²¹ MILFAIT, René, 2015. Komerční sexuální zneužívání dětí a dospívajících: rizikové faktory a následky – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/komercni-sexualni-zneuzivani-deti-dospivajicich-rizikove-faktory-nasledky>

zábran a potřeb. Děti v těchto situacích mohou dříve či později pociťovat hrdost či odpovědnost za finanční zajišťování rodiny.¹²²

Důležité jsou rovněž příčiny vyhledávání dětí provozujících prostituci, kdy se předpokládá, že hlavní důvod je psychologického původu a může silně souviset se sexuální orientací a preferencemi pachatele

3.3 Násilná kriminalita na prostitutkách

Když opomineme, že někteří pachatelé se dopouštějí násilné kriminality na prostituujících osobách čistě z odporu k jejich práci či se jedná o *hate crime* kvůli příslušnosti prostituující osoby k některé z menšin, zbývá nám pouze běžná násilná kriminalita bez nějaké větší souvislosti s prostitucí. Tito pachatelé pak následně směřují svou kriminální agresi, tedy porušování či ohrožování zájmů užitím fyzické síly, proti osobám v prostituci ze dvou důvodů.¹²³

Prvním typem této agrese je chladná, také označovaná jako instrumentální, která je páchána za účelem dosažení nějakého osobního cíle, který se obvykle netýká situace, v níž k projevu agrese dochází. Vztah mezi pachatelem a obětí je neutrální a agrese pachatele nemá afektivní impulzivní charakter, s čímž souvisí, že je její intenzita malá a trvání krátké. Příkladem je americký sériový Gary Leon Ridgway, přezdívaný jako vrah od Zelené řeky, který má na svědomí minimálně 60 mrtvých prostitutek, jelikož byly snadným cílem.¹²⁴

Druhý typ, afektivní, je impulzivního charakteru a přichází v návaznosti na konfliktní situaci mezi pachatelem a obětí, kdy se v důsledku toho pachatel k oběti chová nepřátelsky a násilí může fungovat jako nástroj donucení.

¹²² MPSV, 2009., Komerční sexuální zneužívání dětí: Jak zamezit komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí – Ministerstvo práce a sociálních věcí [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/KSZD.pdf/3defe644-fd76-3a3c-7401-ffb0cc778a5b>

¹²³ VÁLKOVÁ, Helena; KUČTA J., HULMÁKOVÁ J. a kol., Základy kriminologie a trestní politiky. 3. vydání. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.

¹²⁴ Blaine Harden, 2003., The Banality of Gary: A Green River Chiller – The Washington Post [online] [cit. 2024 03-13]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/archive/lifestyle/2003/11/16/the-banality-of-gary-a-green-river-chiller/2d9575c7-6843-4ec3-9517-72cd3ecdd9b0/>

4 Pachatelé kriminality spojené s prostitucí

4.1 Pachatelé kuplířství a obchodování s lidmi

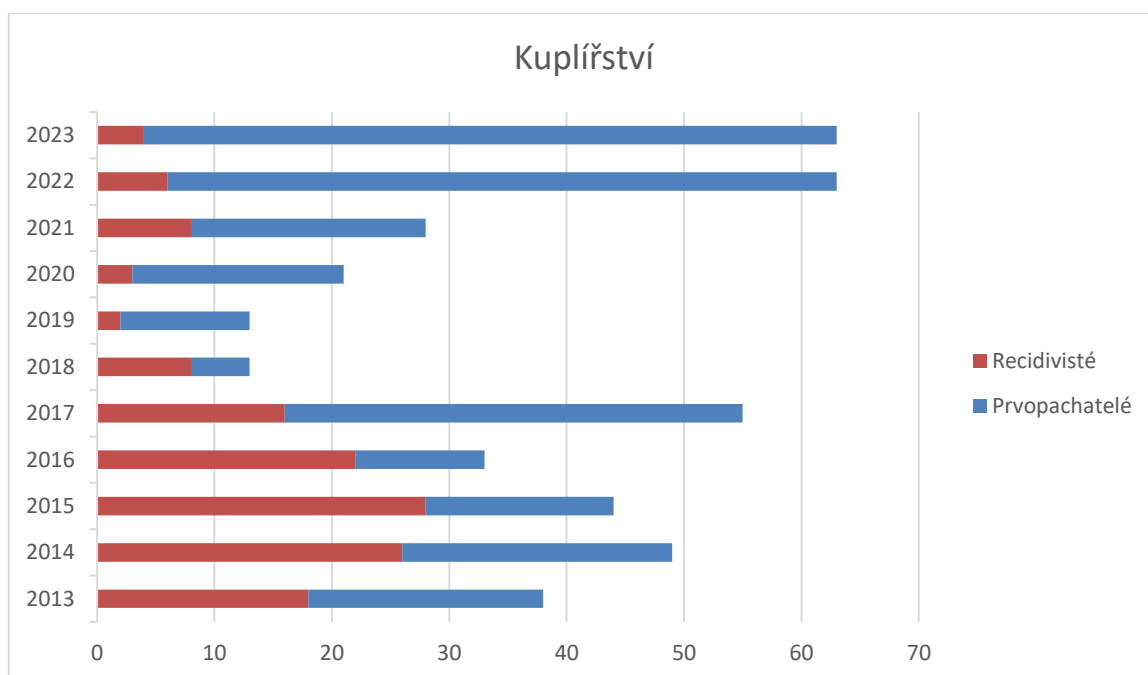
V případě pachatelů kuplířství a obchodování s lidmi se může jednat jak o osoby cizí, tak osoby blízké, rodinu a rodiče, či dokonce partnery, jako například při využívání taktiky *lover-boy*, kdy se oběť domnívá, že daný pachatel je jejím partnerem, přestože ve skutečnosti je jeho láska pouze předstíraná. Tito pachatelé mají různé postavení, které se liší pouze formou činnosti, kterou v rámci dané trestné činnosti vykonávají. Pachateli jsou především kuplíři, prodejci, kupci, obchodníci, osoby zodpovědné za převoz osob a další osoby, jež se nějakou formou spoluúčastní dané trestné činnosti.¹²⁵

Pro pachatele kuplířství nebo obchodování s lidmi je typické užití nějaké formy násilí pro přebrání kontroly a vynucení poslušnosti u svých obětí. Obvykle se jedná o kombinace různých druhů násilí, ale jejich vzájemný poměr užití nebývá stejný. Někteří preferují užití psychického násilí a manipulace, kdy si u své oběti napřed získají důvěru. Tento typ pachatelů se slangově označuje za „šikovného“, jak bychom přeložili z anglického výrazu *finesse*, či se nazývá jako Romeo. Jeho opakem je typ pachatele, který užívá hrubé síly, a jelikož je jeho donucení formou fyzického násilí, užívá se pro jeho označení slovo „Gorilla“ či upraveně „Guerilla“.¹²⁶

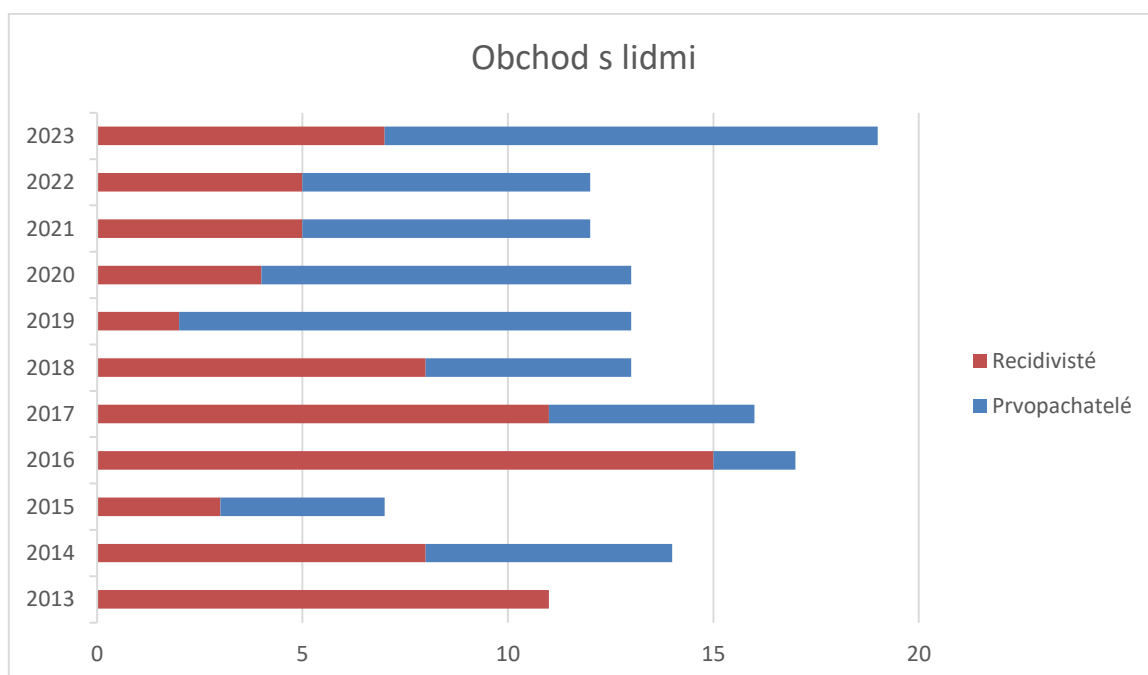
Podle statistik PČR, jež jsou vyobrazeny v grafech 5, 6, 7 a 8, se dá říci, že většina trestných činů kuplířství i obchodování s lidmi je páchána osobami české národnosti, které se v minulosti nedopustily žádné trestné činnosti, za kterou by byly pravomocně odsouzeny. Zajímavý je nárůst pachatelů trestného činu kuplířství, kteří byli národnosti jiné než české v roce 2017, kdy, jak již bylo zmíněno, došlo k uvolnění požadavků pro ukrajinské občany při cestování do zemí Evropské unie.

¹²⁵ Shared Hope International, 2024., The Problem - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/>

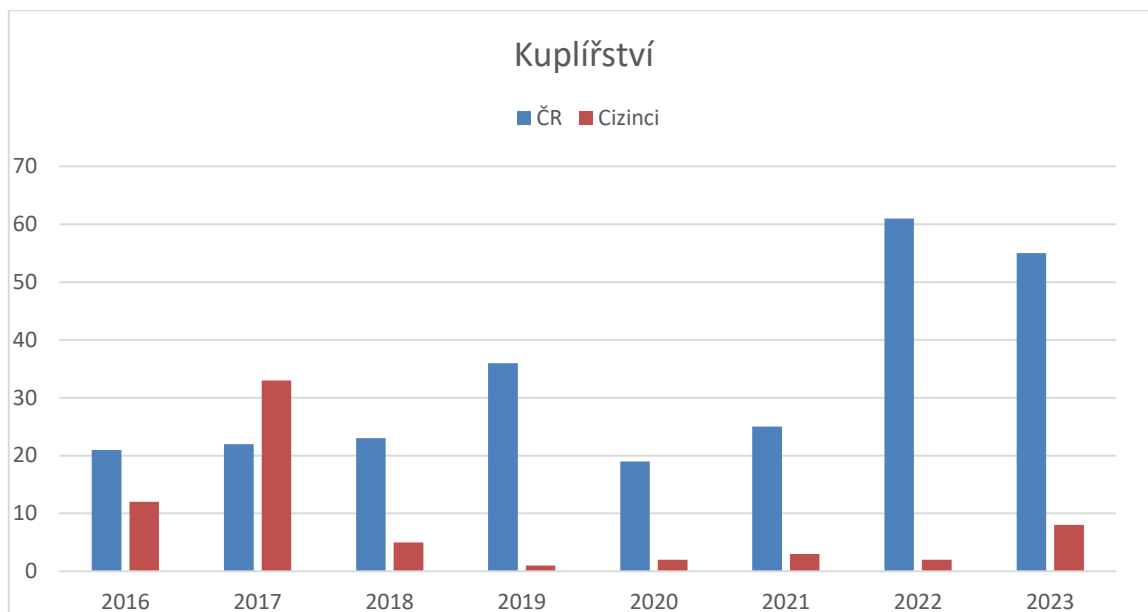
¹²⁶ Shared Hope International, 2024., Trafficking Terms - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/trafficking-terms/>



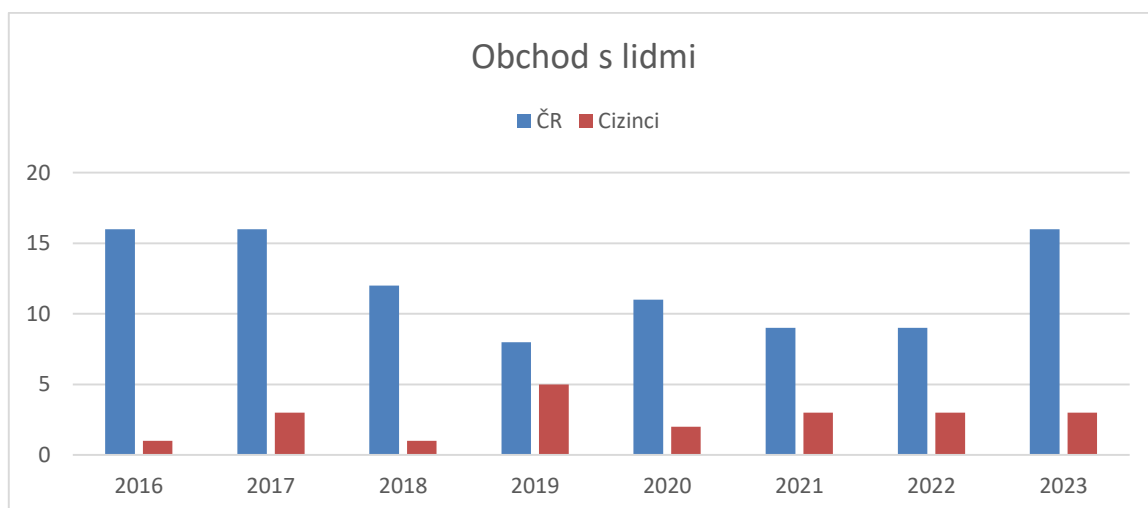
Graf 5 Porovnání počtů prvopachatelů a již dříve trestaných pachatelů trestného činu kuplířství, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024



Graf 6 Porovnání počtů prvopachatelů a již dříve trestaných pachatelů trestného činu obchodování s lidmi, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024



Graf 7 Porovnání počtů českých pachatelů a pachatelů jiné národnosti trestného činu kuplířství, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024



Graf 8 Porovnání počtů českých pachatelů a pachatelů jiné národnosti trestného činu obchodování s lidmi, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024

4.2 Pachatelé komerčního zneužívání dětí

V případě pachatelů komerčního zneužívání dětí je důležité věnovat pozornost tomu, jakého trestného činu se dopustili, protože každá skutková podstata vyžaduje jinou činnost či jiné postavení pachatele k dítěti. Proto tedy můžeme rozdělit pachatele na dvě skupiny, a to na osoby, jež se dopouštějí kuplířství tím, že přesvědčují děti k provozu dětské prostituce, a pak osoby, jež této prostituce využívají, tedy klienty.

Kuplíři se v případě dětské prostituce dají rozdělit na dva typy podle jejich postavení k dítěti. Jedním bývají cizí lidé, kteří si získali důvěru dětí a druhý typ jsou rodinní příslušníci, kteří děti přesvědčili či donutili k výkonu prostituce.

Bavíme-li se o klientech prostituce v rámci komerčního zneužívání, tak máme mnoho způsobů rozdělení a typologií pachatelů. V tomto případě máme 4 typy pachatelů, kteří využívají sexuální služby poskytované dětmi. Základní rozlišení spočívá v určení míry pedofilní sexuální preference pachatelů a v důvodech, kvůli kterým tuto formu prostituce vyhledávají.

Prvním typem je preferenční, také označovaný jako fixovaný. Jedná se o nevelký počet pachatelů, oproti ostatním typům, přestože tento typ pachatele je první, který většinu lidí napadne, když se mluví o sexuálním zneužívání. Jedná se o osoby s primární pedofilní sexuální preferencí, kvůli které vyhledávají sexuální služby dětí. Naopak postrádají zájem o osoby stejného věku, takže se vztahům s nimi buď vyhýbají, nebo je využívají ke skrývání svého sexuálního zájmu o děti. Preferují obvykle děti předpubertálního věku a velkou část jejich obětí tvoří mladí chlapci. K dětem se většinou dostanou přes svého dospělého partnera či skrze zaměstnání, ve kterém je větší šance styku s dětmi.¹²⁷ Tito pachatelé podle odhadu českého psychologa a sexuologa Petra Weisse tvoří asi 10 % všech pachatelů sexuálního zneužívání.¹²⁸

Druhý typ, regresivní, na rozdíl od preferenčního nemá zájem o děti primárně, ale jsou pro něj spíše náhradou za stejně starého partnera, jelikož si zástupce tohoto typu není schopen vytvořit či udržet vztahy se svými vrstevníky. Vybírá si tedy děti jednak proto, že jsou snadnějším cílem jeho zájmu, a taktéž protože si tímto způsobem tento typ pachatele zvyšuje své sebevědomí a snaží se o zlepšení svého vnímání sebe, jelikož v důsledku neúspěšných dospělých vztahů má pocity méněcennosti, nedostatečnosti a selhání. Jedná se tedy

¹²⁷ MILFAIT, René, 2015. Pachatelé komerčního sexuálního zneužívání - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/pachatele-komercniho-sexualniho-zneuzivani>

¹²⁸ TRUSINOVÁ, Magdaléna, 2014., Pedofilové a sexuální devianti – Český rozhlas [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/pedofilove-a-sexualni-devianti-7993651?print=1>

o snahu zahnání negativních pocitů, nikoli o sexuální zájem o děti jako takový. Z tohoto důvodu oběťmi nejsou zpravidla malé děti, ale již trochu starší, obvykle dívky.¹²⁹

Další typ je tzv. situační, což znamená, že pachatel přímo dětskou prostituci nevyhledává, ale spíše využívá situace, která se naskytne. Podle některých typologií, jako Lanningova typologie pachatelů trestného činu pohlavního zneužití, spadá typ regresivní pod typ situační. Mimo něj jsou zde zařazeni i morálně nevybíraví pachatelé, sexuálně nevybíraví pachatelé, kteří rádi experimentují a inadekvátní či naivní typ pachatele, u něž můžeme nalézt nějaký deficit intelektu, kvůli němuž věci plně nechápe a neuvědomuje si nevhodnost svého počínání.¹³⁰ Běžně jsou jeho partneři dospělé osoby, ale i přesto se občas vymkne svým běžným sexuálním preferencím v rámci zájmu o vyzkoušení něčeho jiného. Příkladem mohou být někteří sexuální turisté, také označovaní jako prostituční.¹³¹ Jedná se o osoby, které vyjíždějí do zahraničí, často s pomocí cestovních kanceláří, jež takové zájezdy nabízejí, a při pobytu využívají tamních sexuálních služeb, často zajištěných přímo hotely, ve kterých jsou ubytováni. Tyto služby nemusí být nutně provozované dětmi, ale není to neobvyklé. Pro spoustu lidí je sexuální turistika jistým exotickým dobrodružstvím, jelikož se obvykle jezdí do asijských zemí, jako je Vietnam, Thajsko či Čína.¹³²

Čtvrtá skupina jsou sexuální turisté, kteří ale využívají při svém cestování výhradně sexuální služby dětí. Často za tím stojí jejich pedofilní preference, kvůli nimž se označují jako „pedosexuální“ turisté. Mimo to ale využívají těchto služeb i kvůli pocitům nadřazenosti nad obyvateli dané země či kvůli různým mentálním problémům souvisejícím se vztahy daných pachatelů nebo s představou sebe

¹²⁹ MILFAIT, René, 2015. Pachatelé komerčního sexuálního zneužívání - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/pachatele-komercniho-sexualnihozneuzivani>

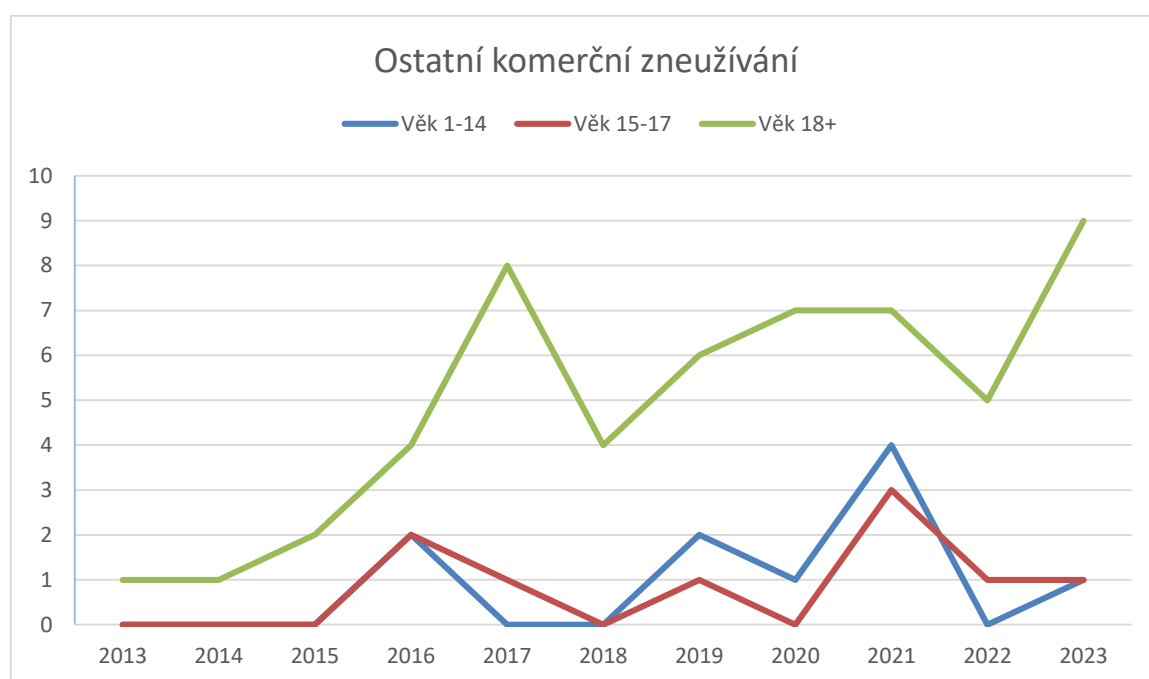
¹³⁰ VÁLKOVÁ, Helena; KUČTA J., HULMÁKOVÁ J. a kol., Základy kriminologie a trestní politiky. 3. vydání. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3., str. 436

¹³¹ MILFAIT, René, 2015. Pachatelé komerčního sexuálního zneužívání - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/pachatele-komercniho-sexualnihozneuzivani>

¹³² VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 32

sama. Někdy s dětmi vykonávají sexuální aktivity, jindy je pouze pozorují a poroučí jim, co mají dělat sami se sebou či s jinými dětmi, které si také zaplatili.¹³³ Tyto děti jsou obvykle zajištěny kuplíři či přímo hotely, a to samostatně či ve skupinách a dají se „pronajmout“ například na jednu noc ale někdy i na celou dobu pobytu pachatele či pachatelů. Jedná se obvykle o muže, ale najdou se i páry, které si spolu zaplatí dítě kvůli sexuálním službám.¹³⁴

Ve všech typech převažují muži, ale mezi pachateli jsou i ženy. Někdy z donucení svým partnerem, kdy později pokračují již bez jeho výhrůžek, či páchají samy dobrovolně. Podle odhadů by mělo být mezi pachateli 10-25 % žen. Ženy i muži jsou z různých vrstev a mají různé vzdělání, ale co se týče pedofilních pachatelů, patří častěji do vyšší socioekonomické vrstvy.¹³⁵



Graf 9 Porovnání věku pachatelů komerční formy trestného činu pohlavního zneužití, spáchaných ne v závislosti, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024

¹³³ MILFAIT, René, 2015. Pachatelé komerčního sexuálního zneužívání - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/pachatele-komercniho-sexualniho-zneuzivani>

¹³⁴ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 32

¹³⁵ MILFAIT, René, 2015. Pachatelé komerčního sexuálního zneužívání - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/pachatele-komercniho-sexualniho-zneuzivani>

Co se týče věku pachatelů komerční formy pohlavního zneužívání, v případě pohlavního zneužití v závislosti byli všichni pachatelé dospělými osobami. Ostatní pachatelé byli převážně dospělými osobami, ale našly se mezi nimi i děti. Největší nárůst dětských pachatelů byl v roce 2021, tedy v období epidemie covid-19.

4.3 Pachatelé násilné kriminality na sexuálních pracovnících

Dá se předpokládat, že se jedná o pachatele běžné násilné kriminality, kteří se pouze rozhodli využít sexuálních služeb prostitutek a poté došlo ke spáchání trestného činu v rámci impulzivního chování, či pachatelé, kteří využili služeb prostitutky s úmyslem spáchání násilného trestného činu, jelikož se z jejich pohledu jedná o snadné oběti.

Podle dotazovaných 162 sexuálních pracovníc ve výzkumu od ROZKOŠE bez RIZIKA v souvislosti s násilím v rámci práce nejčastějšími pachateli byli jejich zákazníci, dále kolegyně, partneři a rodina. V uvedených případech psychického násilí mělo převahu násilí páchané zákazníkem, kdy převažovaly nadávky a ponižování, zřejmě z potřeby zákazníka zvednout si sebevědomí. U sexuálního násilí tvořili zákazníci 75,9 % pachatelů. Za spáchaným fyzickým násilím stojí z necelých 70 % zákazníci a pak následně partneři pracovníc. Ekonomické násilí bylo zákazníky páchano „pouze“ z 27,7 % především ve formě nezaplacení a krádeží. Krádeží na pracovišti se dopouštěli nejvíce zákazníci (38 %) a dále kolegyně (30 %). Tohoto typu násilí se rovněž dopouštěli majitelé a manažeři podniků, ve kterých dotazované osoby pracovaly, a to především ve formě zabavování peněz a ukládání pokut, kdy tvořili 93 % pachatelů těchto činů.¹³⁶

¹³⁶ KUTÁLKOVÁ, Petra; MALINOVÁ H.; POLÁKOVÁ J.; ŠÍDOVÁ L. a LOSENICKÝ J., Tak tohle ne!: analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení. Brno: Rozkoš bez rizika, 2016. ISBN 978-80-260-9638-2., s. 76-93

5 Oběti kriminality spojené s prostitucí

Oběťmi jsou prostitutky v případě násilné trestné činnosti na osobách v prostituci, či osoby donucené k prostituci. Tím jsou myšleny veškeré osoby, které byly donuceny k prostituci buď jinými lidmi, nebo zranitelnou situací, ve které se nacházejí, včetně osob, které daly souhlas ke svému vykořisťování, který nebyl dán dobrovolně či svobodně. Rovněž jsou sem zařazeny děti, které bez ohledu na dobrovolnost jejich jednání v rámci prostituce jsou a budou vždy oběťmi prostituce a sexuálního vykořisťování pro nedostatečný rozumový a mravní vývoj. Ve všech těchto skupinách osob je zastoupení obou pohlaví, ale ženy bývají mnohem častějšími oběťmi kuplířství a obchodování s lidmi než muži. Ženy a dívky tvoří okolo 70 % obětí obchodování s lidmi, kdy jsou ve většině případů sexuálně vykořisťovány.¹³⁷

Zvláště zranitelnými osobami, u kterých je větší riziko sexuálního vykořisťování, jsou tedy děti a dále mladí lidé s duševními problémy či závislostmi. Obzvláště osoby závislé či léčící se ze závislosti na opiátech jsou ve velkém nebezpečí, jelikož se na ně často zaměřují kuplíři a obchodníci s lidmi kvůli jejich složité situaci a diskriminaci, která vede k problémům se zařazením se zpět do společnosti a nalezením ubytování či práce.¹³⁸

Další zvláště zranitelné osoby jsou především ženy a dívky, které cestují samy či s doprovodem cizí osoby, v důsledku čehož se stávají snadnými cíli pro obchodování s lidmi. Rovněž jsou to i cizinci cestující na území jiného státu, kde se stávají zranitelnými pro nedostatek orientace v tamní kultuře, právním systému a jazyce, čehož pak následně pachatelé zneužívají při obchodu s lidmi či kuplířství. Podle odhadů migrantky v EU tvoří 70 % prostituujících osob.¹³⁹

¹³⁷ Advokátní deník, 2021., Násilí na ženách patří k nejrozšířenějším projevům porušování lidských práv – Advokátní deník [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/08/06/nasili-na-zenach-patri-k-nejrozsiřenejsim-projevum-poruvani-lidskych-prav/>

¹³⁸ Skywood Recovery, 202., Prostitution and Drugs Go Hand In Hand – Skywood Recovery [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://skywoodrecovery.com/resources/prostitution-and-drugs-go-hand-in-hand/>

¹³⁹ NOICHL, Maria, 2023., ZPRÁVA o regulaci prostituce v EU: její přeshraniční důsledky a dopad na genderovou rovnost a práva žen – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0240_CS.html

6 Kontrola kriminality spojené s prostitucí

6.1 Represe

Jak již bylo řečeno, výkon prostituce není v České republice protiprávním činem, ale pouze jsou upraveny některé trestné činy, jež s ní souvisí, z čehož vyplývá, že je zde uplatňován aboliční politický přístup. Tyto trestné činy lze nalézt ve zvláštní části trestního zákoníku a byly již detailněji popsány v 2. kapitole tohoto textu.

Přestože tedy samotná prostituce není upravena či definována v žádném z českých právních předpisů, mají obce možnost tuto činnost ve veřejných prostranstvích zakázat, čímž alespoň docílí poklesu pouliční prostituce.¹⁴⁰ Toto je obcím umožněno zákonem o obcích z roku 2000, který v § 10 říká: *„Povinnosti může obec ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku; zejména může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány...“*¹⁴¹

Toto ustanovení sice neumožňuje přímo zákaz prostituce, ale jelikož se výkon prostituce považuje za činnost, jež by mohla narušit veřejný pořádek nebo být v rozporu s dobrými mravy, lze toto ustanovení na ni aplikovat a vydat obecně závaznou vyhlášku, jež by tuto činnost zakazovala. Příkladem je obecně závazná vyhláška hlavního města Prahy z roku 2007, jež uvádí v § 1 a § 2: *„Nabízení a poskytování sexuálních služeb vykonávané v jakékoli podobě na veřejných prostranstvích je činností, která by mohla být v rozporu s dobrými mravy. Nabízení a poskytování sexuálních služeb podle § 1 na veřejných prostranstvích na celém území Prahy je zakázáno.“*¹⁴²

¹⁴⁰ HAVELKOVÁ, Barbara a BELLAK-HANČILOVÁ B. (ed.). Co s prostitucí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. ISBN 978-80-7419-149-7.

¹⁴¹ ČESKO. § 10 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) - znění od 1. 1. 2024.

¹⁴² ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 20/2007 Sb. hl. m. Prahy.

6.2 Prevence

6.2.1 Prevence sociální

Jedním z hlavních zaměření by měla být prevence dětské prostituce a vykořisťování dětí ve své dospělosti snížením normalizace sexualizování osob v reklamách a médiích a rovněž neprezentováním pornografie jako autentického záznamu „normálních“ sexuálních praktik, jelikož tyto simulované sexuální akty často zlehčují fyzické a sexuální násilí především na ženách a dívkách, čímž může docházet k podpoře a šíření takového násilí. Zároveň se tímto způsobem zvyšuje riziko vykořisťování budoucích obětí.¹⁴³

U dětí taktéž za tímto účelem tvoří podstatný prvek i výchova včetně té sexuální. Rodiče by se měli věnovat péči o dítě a zajištění veškerých jeho potřeb, nejen těch základních. Měli by být v rámci výchovy dítěte být jemu oporou a osobou, na kterou se může vždy obrátit. Měli by s dítětem komunikovat a naslouchat mu, měli by naučit dítě říct si o pomoc a poskytnout mu ji, a taktéž by měli pravidelně komunikovat s učiteli dítěte a dávat pozor na to, s kým se dítě skýtá, pro případ, že by se mělo octnout v problémech či stát se obětí zneužívání a vykořisťování. V tomto ohledu je práce školy důležitá nejen v hlídání dítěte před možným nebezpečím, ale taktéž v jeho vzdělávání.¹⁴⁴

Jak rodiče, tak školy by měli dbát na vzdělání dítěte v oblasti sexuální výchovy a práv s ní souvisejícími. Děti by se měly učit nejen běžným věcem ze sexuální tematiky, jako jsou pohlavní orgány, co je sex či jaké existují pohlavní nemoci a formy antikoncepce, jelikož pro jejich ochranu jsou tyto informace nedostatečné. Mělo by se rovněž soustředit na formy sexuálního či jiného násilí, se kterými se mohou děti setkat, jak je rozpoznat a jak se jim vyvarovat. Děti by se měly učit pochopení a respektu práv svých i druhých. Měly by být utvrzovány v tom, že jejich práva nikdo nesmí porušovat, a že vždy mají právo si vytyčit hranice či to, co jim není příjemné. Měly by být seznámeny s právem na

¹⁴³ NOICHL, Maria, 2023., ZPRÁVA o regulaci prostituce v EU: její přeshraniční důsledky a dopad na genderovou rovnost a práva žen – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0240_CS.html

¹⁴⁴ VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4., s. 97-104

soukromí a s faktem, že nikdo se jich nesmí dotýkat bez jejich souhlasu. Tímto způsobem, by se měla snížit zranitelnost dětí vůči sexuálnímu násilí, čímž by se zvýšila pravděpodobnost předcházení takové trestné činnosti.¹⁴⁵

Jelikož chudoba a diskriminace patří mezi hlavní důvody, proč jsou některé osoby odkázány na provozování prostituce, čímž se zároveň vystavují riziku sexuálního vykořisťování, je třeba se na tyto problémy zaměřit v rámci prevence. V případě vyřešení jevů, které souvisí chudobou, sociálním vyloučením a obchodováním s lidmi, jako jsou omezené pracovní příležitosti, nerovnosti a diskriminace, nedostatek informací a možností pro integraci a migraci cizinců, dojde ke zlepšení sociálních a ekonomických podmínek, čímž selepší možnosti obživy a sníží počet prostitutek a osob ohrožených vykořisťováním.¹⁴⁶

6.2.2 Prevence situační

Taková prevence v rámci těchto trestných činů není tolik účinná, ale v případě například již zmíněné násilné kriminality jsou určité možnosti. Rozhodně je podstatné mít situaci pod kontrolou a vyhybat se rizikovým faktorům, zajistit bezpečí své osoby a taktéž majetku a věřit své intuici.¹⁴⁷

6.2.3 Prevence viktimologická

V případě obchodování s lidmi se prevenci zaměřené na oběti věnuje například nevládní nezisková organizace La Strada, která poskytuje informace jak veřejnosti, tak obětem obchodování s lidmi. Sdílí informace jak identifikovat obchodování s lidmi, jak v takové situaci jednat či jak tomu pokud možno předejít. Rovněž zajišťuje pomoc obětem obchodování s lidmi formou poradenství, ubytování, přesunu či financí.¹⁴⁸

¹⁴⁵ Konsent, 2021., pro školy. primární prevence. – Konsent [online] [cit. 2024 03-13]. Dostupné z: <https://konsent.cz/pro-skoly/>

¹⁴⁶ MVČR, 2022., Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027 – Ministerstvo vnitra České republiky [online] [cit. 2024 03-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/01-spk-2022-2027-strategie-pk-pdf.aspx>

¹⁴⁷ KUTÁLKOVÁ, Petra; MALINOVÁ H.; POLÁKOVÁ J.; ŠÍDOVÁ L. a LOSENICKÝ J., Tak tohle ne!: analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení. Brno: Rozkoš bez rizika, 2016. ISBN 978-80-260-9638-2.

¹⁴⁸ LaStrada, 2021., Hledám informace – LaStrada [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.strada.cz/hledam-informace/>

Závěr

Na závěr je vhodné říci, že řešení problému prostituce a kriminality s ní spojené má před sebou ještě dlouhou cestu, jelikož se jedná o velmi komplexní a složité řešitelný problém. Rovněž to ovlivňuje fakt, že se tomuto problému naše společnost věnuje velmi krátce a jeho zkoumání teprve až nyní začíná nabírat hloubky oproti minulým stoletím, kdy bylo mnohem více povrchního rázu.

Až v dnešní moderní společnosti začínáme chápat obsáhlost této problematiky a jejích příčin. Prostituce rozhodně má na společnost negativní dopad, ale především kvůli kriminalitě s ní spojené, než sama o sobě. Je důležité porozumět tomu, že vymýcením prostituce by došlo i k vymýcení související kriminality pouze do určité míry, nevyřešil by se tím však samotný problém, proč prostituce existuje. V důsledku by došlo pouze k přesunu kriminality do jiné oblasti a poškození osob v prostituci.

Prostituuující osoby jsou totiž samy oběťmi. Oběťmi situace, ve které se nacházejí a ze které často nemají možnost úniku. Zakázáním prostituce bez pomoci těmto osobám, bychom je ponechali v téže situaci, ze které se s pomocí prostituce snaží uniknout. Prostituci má totiž velké množství těchto osob jako hlavní způsob obživy, protože kvůli diskriminaci, stigmatizaci a špatným sociálním a ekonomickým podmínkám společnosti nemohou najít jiný způsob obživy, a jsou tak odkázány na prostituci, kde jsou ale vystaveny předsudkům, různým formám násilí a vykořisťování.

Vymýcení prostitutce a problémů s ní spojených tedy není ideální variantou, bylo by spíše vhodnější soustředit se na sociální prevenci a změny pohledu společnosti na osoby v prostituci. Vhodné by bylo užití různých programů věnujících se separátním částem problému, jako je chudoba, genderová diskriminace a diskriminace menšin, sociální vyloučení, současný stav trhu práce a taktéž nedostatek informací ve všech úrovních společnosti. Dále by bylo vhodné zaměřit se na posílení psychologické, ekonomické a sociální pomoci, jelikož v těchto oblastech tkví nejvíce příčin této problematiky, jak vyplývá ze souvislostí. Tato řešení jsou však zatím v nedohlednu.

Seznam literatury a použitých zdrojů

Monografie

- 1) **GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ I. a kol.**, *Kriminologie* 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.
- 2) **TOMÁŠEK, Jan.**, *Úvod do kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7380-746-7.
- 3) **ZOUBKOVÁ, Ivana a kol.**, *Kriminologický slovník*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-312-4.
- 4) **VONDRUŠKA, Vlastimil**. *Intimní historie: od antiky po baroko*. Vydání třetí. Brno: MOBA, 2019. ISBN 978-80-243-9103-8.
- 5) **VANÍČKOVÁ, Eva**. *Dětská prostituce*. 2., dopl. a aktualiz. vyd. Psyché (Grada). Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4.
- 6) **VÁLKOVÁ, Helena; KUČTA J., HULMÁKOVÁ J. a kol.**, *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Beckovy mezioborové učebnice. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.
- 7) **KUTÁLKOVÁ, Petra; MALINOVÁ H.; POLÁKOVÁ J.; ŠÍDOVÁ L. a LOSENICKÝ J.**, *Tak tohle ne!: analýza násilí v sexbyznysu a jeho řešení*. Brno: Rozkoš bez rizika, 2016. ISBN 978-80-260-9638-2.
- 8) **KUTÁLKOVÁ, Petra; FRÝBERT J. a POLÁKOVÁ J.**, *Jde to i jinak!: analýza vztahů sexuální práce, zákonů a policie.*, Brno: Rozkoš bez rizika, 2016. ISBN 9788027005352.
- 9) **HAVELKOVÁ, Barbara a BELLAK-HANČILOVÁ B.** (ed.). *Co s prostitutí?: veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2014. ISBN 978-80-7419-149-7.
- 10) **MAY, Tiggey; HAROCOPOS A. a HOUGH, J. M.** *Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostituce*. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. ISBN 80-7338-003-x.

Zákonná úprava

- 11) ČESKO. § 168 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7.

2023.

- 12)ČESKO. § 189 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 13)ČESKO. § 152 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 14)ČESKO. § 153 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 15)ČESKO. Čl. 3 písm. a) sdělení č. 18/2015 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Protokolu o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi, doplňujícího Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu - znění od 25. 12. 2003.
- 16)ČESKO. § 25 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 17)ČESKO. § 5 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) - znění od 1. 1. 2023.
- 18) ČESKO. § 188a odst. 1 zákona č. 86/1950 Sb., trestní zákon - znění od 30. 12. 1957.
- 19)ČESKO. § 126 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 20)ČESKO. § 203 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 21)ČESKO. § 155 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 22)ČESKO. Příloha č. 1 k nařízení vlády č. 453/2009 Sb., nařízení vlády, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za nakažlivé lidské nemoci, nakažlivé nemoci zvířat, nakažlivé nemoci rostlin a škůdce užitkových rostlin - znění od 20. 4. 2023.
- 23) ČESKO. § 190 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 24)ČESKO. § 201 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.

- 25)ČESKO. § 202 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 26)ČESKO. § 187 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 27)ČESKO. § 168 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník - znění od 1. 7. 2023.
- 28)ČESKO. § 10 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) - znění od 1. 1. 2024.
- 29)ČESKO. Obecně závazná vyhláška č. 20/2007 Sb. hl. m. Prahy.

Elektronické zdroje

- 30)DukePress, 2004., *Criminal Woman, the Prostitute, and the Normal Woman* [online] [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://read.dukeupress.edu/books/book/872/Criminal-Woman-the-Prostitute-and-the-Normal-Woman>
- 31)MARKUSOVÁ, Renata. Prostituce – Sociologická encyklopedie [online] [cit. 2023-10-29]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce>
- 32)ROZKOŠ bez RIZIKA, 2023. Sexbyznys - ROZKOŠ bez RIZIKA [online] [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/sexbyznys/>
- 33)Open society foundations, 2019. Clearing Up Some Myths About Sex Work - Open society foundations [online] [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://www.opensocietyfoundations.org/explainers/understanding-sex-work-open-society>
- 34)ROZKOŠ bez RIZIKA, 2023. Formy poskytování sexuálních služeb - ROZKOŠ bez RIZIKA [online] [cit. 2024-02-14]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/sexbyznys/#formysb>
- 35)MILFAIT, René, 2015. Co je komerční sexuální zneužívání dětí a dospívajících – Šance dětem [online] [cit. 2024-02-21]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/co-je-komercni-sexualni-zneuzivani-deti-dospivajicich>
- 36)PETRUSEK, Miloslav, 2017., Vykořisťování – Sociologická encyklopedie [online] [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Vyko%C5%99is%C5%A5ov%C3%A1>

n%C3%AD

- 37) ProCon.org, 2005., What Are the Different Types of Prostitution? - ProCon/Encyclopaedia Britannica [online] [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://prostitution.procon.org/questions/what-are-the-different-types-of-prostitution/>
- 38) ČTK, 2017., Prostitutky demonstrovaly v Kyjevě za legalizaci svého povolání. Protest nemá v oblasti obdoby – Aktuálně.cz [online] [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/prostitutky-demonstrovaly-v-kyjeve-za-legalizaci-sveho-povol/r~b2b228c0003211e78ad70025900fea04/>
- 39) MĚSIAROVÁ, Lucie, 2018., Statistická ročenka 2017 – Vězeňská služba České republiky [online] [cit. 2024-03-06]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2017.pdf>
- 40) JUNGWIRTH, Tomáš, 2017., Balkánská trasa – Encyklopedie migrace [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/balkanska-trasa/>
- 41) TRUHLÁ, Helena, 2019., Balkánská trasa migrantů znovu ožívá. Situace v Bosně se zhoršuje - Aktuálně.cz [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/migrace-pres-balkan-znovu-poroste-varuji-nemci/r~916385b806df11ea9b40ac1f6b220ee8/>
- 42) MORAVČÍK, Ondřej, 2022., Vývoj registrované kriminality v roce 2021 – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2021.aspx>
- 43) UNHCR, 2024. Ukraine Refugee Situation – Operational data portal UNHCR [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>
- 44) ČTK, 2019., Německo navrhuje nový systém přerozdělování uprchlíků. Česku se návrh nelíbí – Lidovky.cz [online] [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/nemecko-navrhuje-novy-system-prerozdelovani-uprchliku-cesku-se-navrh-nelibi.A191127_125741_In_zahranici_ele

- 45)MILFAIT, René, 2015. Prostituce dětí a dětská pornografie – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-7]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/prostituce-deti-detska-pornografie>
- 46)United Nations, 2009., UNODC report on human trafficking exposes modern form of slavery – United Nations Office on Drugs and Crime [online] [cit. 2024-03-7]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/global-report-on-trafficking-in-persons.html>
- 47)Collins English Dictionary., Definition of 'gigolo' - Collins English Dictionary [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/gigolo>
- 48)Union of International Associations., Male prostitution – The Encyclopedia of World Problems & Human Potential [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <http://encyclopedia.uia.org/en/problem/male-prostitution>
- 49)MILFAIT, René, 2015., Pachatelé komerčního sexuálního zneužívání - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/pachatele-komercniho-sexualniho-zneuzivani>
- 50)TRUSINOVÁ, Magdaléna, 2014., Pedofilové a sexuální devianti – Český rozhlas [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/pedofilove-a-sexualni-devianti-7993651?print=1>
- 51)MILFAIT, René, 2015. Komerční sexuální zneužívání dětí a dospívajících: rizikové faktory a následky – Šance dětem [online] [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/komercni-sexualni-zneuzivani-deti-dospivajicich-rizikove-faktory-nasledky>
- 52)MPSV, 2009., Komerční sexuální zneužívání dětí: Jak zamezit komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí – Ministerstvo práce a sociálních věcí [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/KSZD.pdf/3defe644-fd76-3a3c-7401-ffb0cc778a5b>
- 53)The Crown Prosecution Service, Prostitution and Exploitation of Prostitution - The Crown Prosecution Service [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.cps.gov.uk/publication/prostitution-and-exploitation-prostitution>

- 54)Skywood Recovery, 2020., Prostitution and Drugs Go Hand In Hand – Skywood Recovery [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://skywoodrecovery.com/resources/prostitution-and-drugs-go-hand-in-hand/>
- 55)POLÁČKOVÁ, Zora, 2016., Přehled pohlavně přenosných onemocnění – Urologie pro praxi [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.urologiepropraxi.cz/pdfs/uro/2016/03/07.pdf>
- 56)ROZKOŠ bez RIZIKA, 2023. Plné znění zdravotních služeb - ROZKOŠ bez RIZIKA [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://rozkosbezrizika.cz/wp-content/uploads/2023/05/Plne-zneni-na-web.pdf>
- 57)PČR, 2024., Statistické přehledy kriminality za rok 2023 – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2023.aspx>
- 58)PČR, 2024., Kriminalita – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>
- 59)TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana a BLATNÍKOVÁ Š., 2006., Motivační a demotivační faktory ovlivňující obchodované osoby při rozhodování o vstupu do programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi - Ministerstvo vnitra České republiky [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/motivacni-a-demotivacni-faktory-ovlivnujici-vstup-obeti-pdf.aspx>
- 60)MILFAIT, René, 2015., Obchod s dětmi do sexuálního průmyslu - Šance dětem [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/obchod-s-detmi-do-sexualniho-prumyslu>
- 61)PČR, 2024., Obchodování s lidmi – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/o-nas-prevence-kriminality-obchodovani-s-lidmi.aspx>
- 62)PČR, 2016., Zásah proti obchodníkům s lidmi – Policie České republiky [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zasah-proti-obchodnikum-s-lidmi.aspx>
- 63)LaStrada, 2021., Hledám informace – LaStrada [online] [cit. 2024-03-12].

Dostupné z: <https://www.strada.cz/hledam-informace/>

- 64) Shared Hope International, 2024., Trafficking Terms - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/trafficking-terms/>
- 65) Shared Hope International, 2024., The Problem - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-8]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/>
- 66) Shared Hope International, 2024., FAQs - Shared Hope International [online] [cit. 2024-03-12]. Dostupné z: <https://sharedhope.org/the-problem/faqs/>
- 67) NOICHL, Maria, 2023., ZPRÁVA o regulaci prostituce v EU: její přeshraniční důsledky a dopad na genderovou rovnost a práva žen – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0240_CS.html
- 68) Advokátní deník, 2021., Násilí na ženách patří k nejrozšířenějším projevům porušování lidských práv – Advokátní deník [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/08/06/nasili-na-zenach-patri-k-nejrozsirenejsim-projevum-porusovani-lidskych-prav/>
- 69) Evropský parlament, 2021., Jak EU řeší násilí založené na pohlaví – Evropský parlament [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/topics/cs/article/20210923STO13419/jak-eu-resi-nasili-zalozene-na-pohlavi>
- 70) Konsent, 2021., pro školy. primární prevence. – Konsent [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://konsent.cz/pro-skoly/>
- 71) MVČR, 2022., Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022–2027 – Ministerstvo vnitra České republiky [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/01-spk-2022-2027-strategie-pk-pdf.aspx>
- 72) Blaine Harden, 2003., The Banality of Gary: A Green River Chiller – The Washington Post [online] [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/archive/lifestyle/2003/11/16/the-banality-of-gary-a-green-river-chiller/2d9575c7-6843-4ec3-9517-72cd3ecdd9b0/>

Seznam grafů

Graf 1 Dynamika trestného činu kuplířství, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024.....	33
Graf 2 Vývoj přistěhování cizinců na území ČR, autor textu sestavil graf podle dat PČR a ČSÚ, 2024	35
Graf 3 Dynamika trestného činu obchodování s lidmi, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024.....	39
Graf 4 Dynamika komerční formy trestného činu pohlavního zneužití, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024	44
Graf 5 Porovnání počtů prvopachatelů a již dříve trestaných pachatelů trestného činu kuplířství, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024	52
Graf 6 Porovnání počtů prvopachatelů a již dříve trestaných pachatelů trestného činu obchodování s lidmi, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024	52
Graf 7 Porovnání počtů českých pachatelů a pachatelů jiné národnosti trestného činu kuplířství, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024	53
Graf 8 Porovnání počtů českých pachatelů a pachatelů jiné národnosti trestného činu obchodování s lidmi, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024	53
Graf 9 Porovnání věku pachatelů komerční formy trestného činu pohlavního zneužití, spáchaných ne v závislosti, autor textu sestavil graf podle dat PČR, 2024	56